

**TEKİRDAĞ İLİ'NDE YAPILAN KARA
AVCILIĞININ YABAN HAYATI ÜZERİNE
ETKİLERİ VE AVCILIĞIN SOSYO-EKONOMİK
BOYUTLARI**
Sevim IŞIK HAFIZOĞULLARI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI
2006

T.C
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEKİRDAĞ İLİ'NDE YAPILAN KARA AVCILIĞININ
YABAN HAYATI ÜZERİNE ETKİLERİ VE
AVCILIĞIN SOSYO-EKONOMİK
BOYUTLARI

Sevim IŞIK HAFIZOĞULLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANA BİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI
Yrd.Doç.Dr. Yasemin ORAMAN

TEKİRDAĞ
2006

ÖZET

Yüksek Lisans tezi

TEKİRDAĞ İLİ'NDE YAPILAN KARA AVCILIĞININ YABAN HAYATI ÜZERİNE ETKİLERİ VE AVCILIĞIN SOSYO-EKONOMİK BOYUTLARI

Sevim IŞIK HAFIZOĞULLARI

Trakya Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Tarım Ekonomisi Anabilim dalı

Danışman: Yrd.Doç.Dr. Yasemin ORAMAN

2006, Sayfa: 68

Juri : Yrd.Doç.Dr. Yasemin ORAMAN

Yrd.Doç.Dr. Fisun KOÇ

Yrd.Doç.Dr. Okan GAYTANCIOĞLU

Bu araştırmadaki temel amaç yaban hayvanların yaşamını olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenmesidir. Bu doğrultuda, çeşitli nedenlerle oluşan çevre kirliliği ile avcılık faaliyetlerinin kara av hayvanları üzerindeki olumsuz etkilerinin ortaya konması ve negatif koşulların giderilmesi için yapılabileceklerin saptanması amaçlanmıştır.

Bu nedenle anket çalışması, Tekirdağ İli ve ilçelerindeki avcı derneklerine üye avcılarla yapılmıştır. Her bir avcı derneğinde %3 oranında anket uygulanmıştır.

Değerlendirmeler sonucunda nüfus artışı, sanayileşme ve fabrikaların sayıca artmasının tarım ve orman alanlarının azalmasına neden olduğu görülmektedir. Arıtma tesisi olmayan endüstri kuruluşları (fabrikalar) ve yüksek girdili tarım yöntemlerinin kullanılması hava, su ve toprak kirliliğine neden olduğu bilinmektedir.

Diğer yandan, ruhsatsız, kuraldışı ve aşırı avlanmalar sonucu yaban hayvanların popülasyon sayılarının azaldığı ve bazı türlerin neslinin tükendiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak, yaban hayat üzerindeki mevcut olumsuz etkilerin giderilmesine yönelik, girdisiz tarım yöntemlerinin kullanılması ve fabrikaların arıtma tesislerini kurmasıyla daha fazla tedbir alınmış olunacaktır. Bu sayede daha az çevre sorunuyla karşılaşılacaktır. Aynı zamanda, özellikle yaban hayvanların hayatlarının korunması için tüm avcılarının acilen eğitilmesi gerekmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Yaban hayat, avcı, avlanmak, çevre kirliliği, hayvan popülasyonu, orman, hayvanları öldürmek, neslin tükenmesi.

SUMMARY

Master Thesis

EFFECTS OF THE LAND HUNTING ON THE WILD LIFE IN TEKIRDAG CITY AND DIMENTIONS OF HUNTING BOTH AS SOCIAL AND ECONOMIC

Sevim IŞIK HAFIZOĞULLARI

The University of Thrace The Faculty of Agriculture in Tekirdağ
Department of Agricultural Economics

Adviser: Yrd.Doç.Dr. Yasemin ORAMAN
2006, Page, 68

Jury : Yrd.Doç.Dr.Yasemin ORAMAN
Yrd.Doç.Dr. Fisun KOÇ
Yrd.Doç.Dr. Okan GAYTANCIOĞLU

The basic aim of this research is to determine the negative effects on the wild animals. For this reason, it has been purposed to illustrate both environmental pollutions which are caused by different resources and the negative effects of hunting activities on the land hunt animals. And also, what can be done as precaution about reducing the negative effects has been precised.

Because of this, questionnaire has been done to hunters who are the members of the hunting clubs which are the area of Tekirdağ City and its towns as 3 percent of rate.

As a result of the analyze, increasing of human population, industrialize and increase of factory numbers have been causing to decrease both forest and agricultural areas. It has known that, industrial establishments (factories) which haven't any purification (cleaning) units and agricultural technichs that are used high inputs have been resulting air, water and soil pollutions.

In the other side, hunting without licence, not obeying hunting rules and killing much more animals during hunting have been decreasing population numbers of wild animals, even some species have became extinct.

In conclusion, for reducing negative effects, the more precautions have been taken both in factories about purification units and agricultural technichs that hasn't used any input, the less environmental problems have been faced. At the same time, especially to protect of Wild animals' life, all hunters should be educated urgently.

KEY WORDS: Wild life, hunter, hunting, environmental pollution, animal population, forest, killing animals, extinct,

TEŐEKKÜR

Bu alıőma s¼recinde deneyim ve bilgilerinden yararlandığım baőta b¼l¼m başkanı Sn.Prof.Dr.İ. Hakkı İNAN'a, Sn.Yrd.Doç.Dr. Ahmet KUBAŞ'a ve tez çalışmasıyla ilgili çeşitli konularda bilgisine baővurduđum, desteğini g¼rd¼đ¼m danışman hocam Sn.Yrd.Doç.Dr.Yasemin ORAMAN'a ve Tarım Ekonomisi B¼l¼m¼n¼n diğer oğretim ¼yeleri ile araştırma g¼revlisi arkadaőların t¼m¼ne teőekk¼rlerimi sunarım.

Bu tezin oluőmasında bilgilerini aldığım Tekirdağ Tarım İl M¼d¼rl¼đ¼, evre ve Orman İl M¼d¼rl¼đ¼ yetkilileri ile ayrıca anket uygulamasında sorularımı cevaplamaya zaman ayıran il ve ilçe avcı dernekleri baőkan ve ¼yelerine teőekk¼rlerimi sunarım.

Çalıőmalarım s¼resince gerek manevi destek gerekse anket çalıőmalarım için bana zaman ayıran, emek veren eőim Ecz.Birol Hafızoğulları'na, anket uygularken canı sıkılıp ağlayan canım oğlum Uygur'a ve aileme teőekk¼rlerimi sunarım.

TEKİRDAĞ İLİ'NDE YAPILAN KARA AVCILIĞININ YABAN HAYATI ÜZERİNE ETKİLERİ VE AVCILIĞIN SOSYO-EKONOMİK BOYUTLARI

Sayfa No

1. GİRİŞ	1
2. KONU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	5
2.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	5
2.2. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	5
3. MATERYAL VE METOD	10
3.1. Materyal	10
3.2. Yöntem	10
3.2.1. Örnekleme ve Veri Toplama Yöntemleri	10
3.2.2. Verilere Uygulanan Analizler	12
4. TEKİRDAĞ İLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	13
4.1. İlin Coğrafi Yapısı	13
4.2. İlin İklimi	13
4.3. İlin Nüfus Durumu	14
4.4. İlin İdari Yapısı	16
4.5. İlin Tarımsal Durumu	17
4.5.1. Arazi Varlığı	17
4.5.2. Arazi Kabiliyet Sınıfları	17
4.5.3. Arazi Varlığı ve Kullanışlarına Göre Dağılımı	17
4.5.4. İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı	18
4.5.4.1. Sulanabilir Arazi Varlığı	19
4.5.5. Tarımsal İşletme Büyüklükleri ve Dağılımı	21
4.6. Hayvansal Üretim	21
5. BAZI AV HAYVANLARI HAKKINDA İLGİLİ BİLGİLER	26
5.1. Kuşlar Hakkında Genel Bilgiler	26
5.1.1. Kuş Hareketleri	26
5.1.2. Kuşların Tüyleri	26
5.1.3. Kuşlarda Beslenme	27
5.1.4. Kuşlarda Yuva ve Yumurta	27
5.1.5. Kuşlarda Göç	27

5.1.6. Kuşların Sınıflandırılması	28
5.1.7. Kuş Şarkılar	28
5.1.8. Kuşların Kalp Ritmi ve Solunumu	28
5.1.9. Kuşların Göçü	28
5.1.10. Kuşlarda Göç Öncesi Yağ Birikimi	29
5.1.11. Değişik Yüksekliklerde Göç Eden Kuşlar	29
5.2. Kuşların Göç Ederken Kullandıkları Pusulalar	29
5.2.1. Güneş Pusulası	29
5.2.2. Yıldız Pusulası	29
5.2.3. Manyetik Alan Pusulası	30
5.2.4. Yükselen Sıcak hava Termalleri	30
5.3. Kuşların Türkiye Avrupa ve Afrika Üzerindeki Göç Yolları	30
5.3.1. Süzülerek Göç Eden Kuşların Türkiye Üzerindeki Ana Göç Yolları	30
5.3.2. Avrupa Afrika Arasındaki Ana Kuş Göç Yolları	30
5.4. Kuş Gribi	31
5.4.1. Türkiye’de Kuş Gribi	32
5.4.2. H5N1 Kuş Gribi Virüsünün Hikayesi	33
5.5. Tavşanlar Hakkında Genel Bilgiler	33
5.6. Yaban Domuzu Hakkında Genel Bilgiler	35
5.7. Trakya’da Yaşayan Bazı Av Hayvanı Türleri	36
5.7.1. Bildircin (<i>Coturnix coturnix</i>)	36
5.7.2. Sülün (<i>Phasianus colchicus</i>)	36
5.7.3. Çil Keklik (<i>Perdix perdix</i>)	36
5.7.4. Kınalı Keklik(<i>Alectoris chukar</i>)	36
5.7.5. Üveyik (<i>Streptopelia turtur</i>)	37
5.7.6. İspinoz	37
5.7.7. Al kuşaklı kaz-Suna(<i>Tadorna tadorna</i>)	37
5.7.8. Macar Ördeği(<i>Netta rufita</i>)	37
5.7.9. Yabani Tavşan(<i>Lepus europaeus</i>)	37
5.7.10. Yabani Domuz (<i>Sus scrofa scrofa</i>)	38
5.8. Türkiye’de Nesli Tükenmekte olan Yabani Hayvanlar	38
6. ARAŞTIRMA BULGULARI	39
6.1. Anket Uygulanan Avcıların Yaş Dağılımı ve Eğitim Durumu	39
6.2. Avcılar Tarafından Avlanan Av Hayvanı Türü ve Adeti	39

6.2.1. Nesli Tükenmekte Olan Av Hayvanı Türleri	41
6.3. Avcıların Avlanma Ruhsatı ve Avcılık İle İlgili Donanımları	42
6.3.1. Av Tüfekleri ve Avcıların Avlanmak İçin Taşıdıkları Mermiler	43
6.4. Avcılık ile İlgili Kural ve Yasaklar	44
6.5. Avcılara Göre Avcılıkla İlgili Temel Sorunlar ve Şikayet Ettikleri Konular	46
6.5.1. Avcılara Göre Avcılıkla İlgili Temel Sorunlar	46
6.5.2 Avcıların Diğer Avcılardan Şikayetleri	48
6.6. İnsanların Avlanma Amacı ve Avlanma Yöntemleri	49
6.6.1. İnsanların Ava Gitme Amaçları Şöyle Sıralanmaktadır	50
6.6.2. Yasal Yada Yasal Olmayan Avlanma Yöntemleri	51
6.7. Avcıların Avladıkları Av Hayvanlarını Ne Kadar Tanıdıkları ve Sürdürülebilir Avcılık İçin Önerileri	53
6.7.1. Av hayvanları avcılar tarafından ne kadar tanınıyor?	53
6.7.2. Sürdürülebilir Avcılık İçin Gerekenler Ne Ölçüde Yapılıyor?	55
6.7.3. Avcılara Göre Sürdürülebilir Avcılık İçin Neler Yapılabilir	55
6.8. Av Sezonu Ve Kara Av Hayvanlarının Yaşamını Tehdit Eden Unsurlar	57
6.8.1. Av Sezonuna Uygun Avlanma	57
6.8.2. Kara Av Hayvanlarının Yaşamını Tehdit Eden Faktörler	58
7.SONUÇ VE ÖNERİLER	62

ÇİZELGELER

Sayfa No

Çizelge 3.1. Tekirdağ İli ve ilçelerinde bulunan ve ziyaret edilen avcı Dernekleri(2004)	11
Çizelge 3.2. Ankete Katılan Avcıların İl ve İlçelere Göre Yüzdelerik Dağılımı	12
Çizelge 4.1. Tekirdağ İli Uzun Yıllar İklim Verileri	13
Çizelge 4.2. Tekirdağ İlinde Nüfusun Gelişimine Ait Bilgiler	14
Çizelge 4.3. Tekirdağ İlinde Nüfusun Gelişimine Ait Bilgiler	15
Çizelge 4.4. Belediye ve Köylerin Dağılımı	16
Çizelge 4.5. Arazi Kullanım Kabiliyet Sınıflarının Dağılımı	17
Çizelge 4.6. Arazi Varlığı Dağılımı	18
Çizelge 4.7. İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı	18
Çizelge 4.8. Tekirdağ İli Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü Sulama Alanlarına Ait Bilgiler	19
Çizelge 4.9. Tekirdağ İli Devlet Su İşleri Sulama Alanlarına Ait Bilgiler	20
Çizelge 4.10. Tekirdağ İlinde Arazi Büyüklükleri İtibariyle İşletme Sayısı ve Arazi Varlığı	21
Çizelge 5.1. Nesli Tükenme Sınırında Olan Yaban Hayvan Türleri	38
Çizelge 6.1. Avcıların Yaş Yüzdelerik Dağılımı	39
Çizelge 6.2. Av Hayvanlarına Göre Avlanma Tercih Oranları:	40
Çizelge 6.3. Av Hayvanlarının Sezonluk Olarak Avlanma Miktarları	41
Çizelge 6.4. Nesli Tükenmekte Olan Hayvanların Saptanması	41
Çizelge 6.5. Anket Uygulanan Avcıların Tezkere (Ruhsat) Sahibi Olma Oranları	43
Çizelge 6.6. Avcıların Kullandıkları Av Tüfeklerinin Fişek Adeti ve % Oranları	43
Çizelge 6.7. Avcıların Ava Giderken Aldıkları Mermi Adeti	44
Çizelge 6.8. Avcılar Açısından Avcılık İle İlgili Sorunlar ve Yüzde Oranları	47
Çizelge 6.9. Avcıların Avcılıkla İlgili Şikayetleri	48
Çizelge 6.10. Avcıların Diğer Avcılardan Şikayetleri	49
Çizelge 6.11. İnsanların Avlanma İsteklerinin Nedenleri	50
Çizelge 6.12. Yasal Olan ve Olmayan Avlanma Yöntemlerinin Avcılar Tarafından Kullanılma Oranları	52
Çizelge 6.13. Avcıların Avlamış Oldukları Av Hayvanı Sayıları ve %'de Oranları	53
Çizelge 6.14. Avcılar Av Hayvanları Hakkında Ne Kadar Bilgilerdirler ve Onları Kadar Tanımaktadırlar	54 Ne

Çizelge 6.15. Sürdürülebilir Avcılık İçin Yapılanların Değerlendirilmesi	55
Çizelge 6.16. Avcılara Göre Sürdürülebilir Avcılık İçin Yapılması Gerekenler	56
Çizelge 6.17. Avcılara Göre Av Hayvanlarının Hayatını Tehdit Eden Unsurların Belirlenmesi	59

GRAFİKLER

Grafik 4.1. Tekirdağ İli 1997 Yılı Kırsal Nüfus Oranları (%)	15
Grafik 4.2. Tekirdağ İli 2000 Yılı Kırsal Nüfus Oranları (%)	16
Grafik 4.3. Arazi Varlığının Kullanış Biçimlerine Göre Dağılımı	18
Grafik 4.4. Tarla Bitkilerinde Önemli Olan Ürünlerin Ekim Alanlarının Dağılımı (ha)	19
Grafik 6.1. Avcıların Av Yasağına Uyma Oranı	45
Grafik 6.2. Avcıların Avlanma Kurallarına Uyma Oranı	45
Grafik 6.3. Avcılar Tarafından Av Sezonu Kısıtlamasına Uyma Oranları	57

1.GİRİŞ

Yaşam boyu tüm canlılar birbirlerine gereksinim duymaktadırlar. Bundan dolayı doğada bir uyum içinde varlıklarını sürdürmektedirler. Doğa ile birlikte tüm canlılar arasındaki denge korunduğu ölçüde canlılık devam edebilecektir. Ne var ki günümüzde bu dengenin gittikçe bozulduğu görülmektedir. Her geçen gün canlı türlerinde kayıplar olmaktadır. Aynı zamanda doğada geriye dönüşü olmayan tahribatlar gerçekleşmektedir.

Dünyada sanayinin gelişmesine paralel olarak fabrikaların sayıca arttığı görülmektedir. Gerek nüfus, gerekse fabrikaların artışı olumsuz çevre koşullarına neden olmaktadır. Bu olumsuz gelişmeler ekolojik dengeleri altüst ederek canlıların hayatlarını ve yaşam alanlarını ciddi şekilde tehdit etmektedir. Ekosistemde yer alan tüm canlılar bu olumsuz koşullara maruz kalmaktadır. (Aktan, C.C., 2006)

Doğaya baktığımızda gerek bitki gerekse hayvanların bu olumsuzluklardan değişik şekillerde etkilendiği gözlenmektedir. Besin zincirinin birinci basamağı olan bitkiler ve sırasıyla yer alan hayvanlar birbirleri için yaşam zincirinin halkalarıdır. Halkalarda oluşan aksamalar doğanın dengesinin bozulmasına neden olmaktadır. Negatif koşulların çevre ve hayvan sağlığı üzerine etkilerini tespit etmek için öncelikle canlıları çok iyi tanımak gerekir. Tüm canlılar gibi kara av hayvanlarının da iyi tanınabilmesi için öncelikle onların habitatları belirlenerek incelenmesi gerekir. Yaşam alanlarındaki mevcut olumsuzluklar net olarak ortaya çıkarılmalıdır. Bu değişikliklerin canlıların hayatları üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu doğrultuda Tekirdağ ilinde yaşayan kara av hayvanlarının da bu olumsuzluklardan etkilendiği gözlenmektedir. Tekirdağ İli'ndeki mevcut kara av hayvanlarının habitatları ve çevresel faktörlerin etkilerini tespit etmek gerekmektedir. Bu amaçla Tekirdağ İli'nin coğrafi yapısı, iklimi ve arazi özelliklerinin incelenmesi önem taşımaktadır.

Tüm dünyada olduğu gibi Tekirdağ İli'nde de nüfus, sanayileşme ve fabrikaların hızla artmasıyla ilgili olarak tarım alanlarının azaldığı ve çevre kirliliğinin hızla arttığı gözlenmektedir. Tarım alanlarının fabrika yapımı veya

yerleşim alanı (konut ve ikincil evler-yazlık) amacıyla kullanıldığı görülmektedir. Ulaşım amacıyla asfalt yollar da düşünüldüğünde, tarım veya ormanlık vs. alanların ne kadar azaldığı çok net olarak görülmektedir. Bu olumsuz gelişmeler sonucunda ekolojik denge bozulmaktadır. Diğer canlılar gibi bölgede bulunan kara av hayvanları da bu durumdan negatif olarak etkilenmektedir. Sonuç olarak bazı türlerin nesli tükenmekte, bazı türlerin sayıca çok azalmakta oldukları gözlenmektedir (Gürpınar, E., 1988).

Genel olarak düşünüldüğünde canlıları koruyabilmek için öncelikle bu canlıları çok iyi tanımak gerekir. Tüm canlılarda olduğu gibi kara av hayvanlarının korunması için de onların ekolojik ve biyolojik özelliklerinin iyi bilinmesi dolayısıyla bu hayvanların iyi tanınması çok önemlidir. Bu hayvanların genel karakteristik özelliklerinin yanında , beslenme şekli, üreme zamanı ve yavru sayısı gibi özelliklerinin de çok iyi bilinmesi gerekmektedir (Demirsoy, A., 1992).

Doğada mevcut hayvanların türlerine göre beslenme şekilleri çeşitlilik göstermektedir. İklim özellikleri ve besin bu canlıların yaşam alanlarının (habitat) coğrafi sınırlarını oluşturmaktadır. Genellikle canlılar iklime ve beslenme şekline uygun alanlarda yaşam sürmektedirler. Göçmen kuşlar, iklim değişmesi nedeniyle besin bulamadıkları mevsimlerde göç yollarını takip ederek gruplar halinde göç ederler. Yerli kuşlar ise hayatlarının sonuna kadar aynı bölgede yaşarlar. Ormanlık, mera, ova, dere kenarları (sazlık), çalılık ve tarım alanları bu hayvanların yaşam yerleridir. Hayvanların yaşam alanlarının gerek zirai ilaçlarla gerekse fabrika atıkları ile kirlenmesi bu hayvanların yaşamını ciddi şekilde tehdit etmektedir (Ertürk, H., 1985).

Sürdürülebilir avcılık için av hayvanlarının üreme mevsiminin iyi bilinmesi, av yasaklarına uyulması gerekmektedir. Neslin devamlılığı için gereken tedbirlerin alınması kaçınılmazdır. Bu konuda özellikle avcılardan daha duyarlı olmaları beklenmektedir. 2005 yılında avcılarının eğitilmesi amacıyla avcılık kursları açılmıştır. Bu kurslarda avcılarının av hayvanlarını daha iyi tanınması ve bilinçli avcılık yapılması hedeflenmiştir. Ancak açılan kurslara tezkeresi olan avcılar katılmıştır. Bu kurslara katılmayan, “yasak avlanan avcılar tehlike unsuru olmaya devam etmektedir” (Akbaba, G., 2001).

Görülen o ki, avcılarının büyük bir çoğunluğu sürdürülebilir avcılık konusunda duyarlı olup av hayvanlarının sürdürülebilir bir şekilde avlanması gerektiğini savunmaktadırlar. Tabii ki bunu istismar eden kural dışı avlananlar da var. Bu kişiler diğer bilinçli avcılar tarafından da eleştirilmektedir. Bilinçli olan avcılar mevcut olumsuzlukların farkında olup bu olumsuzlukların giderilmesi için önerilerde bulunmaktadırlar. Bazı avcılık dernekleri kendi çözüm yollarını uygulamaya koyarak, nesli tükenmekte olan hayvanları çoğaltma çalışmaları yapmaktadırlar. Bunun yanında bir çok dernek de çözümü devletten beklemektedir.

Yeni avcılık yasası ile avlanmaya oldukça kısıtlamalar getirilmiştir. Olumsuz çevre ve yaşam koşullarının çığ gibi büyüdüğü çağımızda canlıların hayatı ciddi boyutta risk altındadır. Acilen tedbir alınması kaçınılmazdır. Bu nedenle insanların av hayvanlarını öldürme tutkusunu köreltip, onları öldürmek yerine, doğada hep birlikte yaşamayı öğrenmesi gerekir. Dolayısıyla insanların eğitilmesi çok önemlidir. Kişiler kendi kişisel eksikliklerini en aza indirebildikleri sürece av hayvanlarını öldürmekten zevk almayacaktır. Aksine, insanlar bu hayvanların doğasını bozmadan çoğalıp yaşamaları için destek olacak ve kendi yaşam kalitesinin yükselmesini sağlayacaktır. Pencremizi açtığımızda kuş seslerini duyabilmek, yolda yürürken veya trafikte seyir halindeyken bir tavşan hatta bir ceylanla karşılaşabilmek, sadece hayvanat bahçesinde görebildiğimiz hayvanları çevrede doğal olarak görebilmek bir rüya olmamalı !

Türkiye’de ve dünyada çok sayıda çevreci örgüt ve dernekler bu rüyanın gerçekleşmesi için çalışmaktadırlar. Birçok değişik isim altında ve alanlarda ama temelde tüm canlıları korumaya ve yaşatmaya dayanan amaçları doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedirler. Yapılan çalışmaların birinci hedefinin insanlarda çevre bilincinin ve hayvan sevgisinin gelişmesi olduğu görülmektedir. ‘‘Türkiye’de kurulmuş olan kuş dernekleri kuş gözlem evleri ile insanları doğa ile iç içe olmaya teşvik etmektedir.’’ Bu sayede doğa sevgisi, hayvan sevgisi ve en önemlisi canlılara saygı duyguları ortaya çıkarılmaktadır (Türçek, 2006).

Gelişmiş bazı ülkelerde eğitim ile birlikte çevre bilinci de gelişmiş olduğu görülmektedir. Tür çeşitliliğinin ve canlıların doğal alanlarının korunduğu ve geliştirildiği gözlenmektedir. Doğal olmayan her yapı (yol, bina, fabrika gibi)

çevresindeki doğal yaşam korunarak, canlılara zarar vermeyecek şekilde tasarlanıp hayata geçirildiği görülmektedir. Oysa ki Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kişiler, sanayileşme ve gelişme bazında menfaatler doğrultusunda doğaya zarar vermekten çekinmemektedirler. “Birçok sanayi kuruluşu verdiği zararı engellemek bir yana, yarattığı çevre kirliliğini azaltacak tedbirleri alma sorumluluğu ve duyarlılığı göstermemektedirler” (Dinç, E., 2005).

Son zamanlarda tüm dünyada büyük bir tehdit oluşturan kuş gribi tüm kuş türleri ile birlikte insan sağlığını da ciddi şekilde tehdit etmektedir. Göçmen kuşların göç esnasında konakladıkları alanlara bu virüsü taşıyıp bulaştırmaları bu hastalığın dünyanın her yerine yayılmasına neden olmaktadır. Birinci derece etkilenen alanlar olan göç yollarındaki konaklama yerleri ve yakın alanlarda bu virüse rastlanmıştır. Bu bölgelerde bulunan kuş türleri ve kümes hayvanlarının öldüğü görülmüştür. İnsanlara da bulaşabilen ve ölümcül sonuçlar doğuran bu virüs hayvan ve insan sağlığı için çok büyük tehdit oluşturmaktadır.

Kuş gribi virüsünün ölümcül sonuçlar doğurması, kuş gribinin dünyada çok fazla önemsenmesine neden olmuştur. Bu doğrultuda göçmen kuşlar da gündemde hem pozitif hem de negatif olarak yer almıştır. Pozitif açıdan bakıldığında kuş gribi nedeniyle kuşlar hakkında biraz da olsa bilgi sahibi olduğu düşünülmektedir. Medyada göç eden kuşların göç yolları, göç zamanı, konaklama yerleri vs. gibi bilgilere yer verilmiştir. Negatif olarak ise bu kuşlar kuş gribini yaydıkları için istenmeyen, zararlı ve tehlikeli canlılar olarak algılandığı gözlenmektedir. Kuş gribi nedeniyle göçmen kuşların belli bir süre için avlanması yasaklanmıştır. Toplu halde konaklayan bu kuşlar avcılar tarafından dağıtılmaktadır. Sonuç olarak hastalığın geniş alanlara yayılmasına sebep olmaktadır.

Bu araştırmada Tekirdağ ilinde mevcut kara av hayvanı türlerini tespit etmek, bu hayvan türlerinin yaşamına direk veya dolaylı olarak etki eden olumsuz faktörleri belirleyebilmek ve alınabilecek önlemleri saptayabilmek amaçlanmıştır. Av hayvanlarının varlığının korunması ve gelecek nesillere de sağlıklı doğa ile birlikte aktarılabilmesi tüm canlılar için çok önemlidir. Bu bilinç ve sorumluluğun insanlar tarafından kazanılması gerekmektedir. Kara av hayvanlarının hayatına direk etken olan avcılarının da bu duyarlılıkta olmaları

gerekmektedir. Bu amaçla da konu ile ilgili anket çalışması, hayvanların yaşamına direk etkili kişiler olan avcılara uygulanmıştır. Avcıların gözüyle doğaya ve canlılara bakmak, onların görüş ve önerilerini saptamak büyük önem taşımaktadır. Gelecek nesillerden ödünç aldığımız doğayı en iyi şekilde korumak ve kayıplar vermeksizin teslim etmek, insanlığın en büyük görevidir.

2. KONU İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Kara av hayvanlarının avcılığı ile ilgili olarak aynı başlık altında bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak genel olarak doğada yer alan tüm hayvanların gerek tanınması gerekse korunması amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bunun yanında canlılar için temel olan yaşam alanları ile ilgili sorunlar, çevre kirliliği ve tür çeşitliliğinin korunması alanlarında bazı çalışmalar yapıldığı görülmektedir.

Özellikle son yıllarda “kuş gribi” virüsünün ortaya çıkması ve ölümcül sonuçlar doğurması nedeniyle özellikle yayılma etkeni olan göçmen kuşlar gündemde önemli yer tutmaktadır. Konu ile ilgili olarak gerek yurt dışında birçok virüs için aşı çalışmaları yapılmıştır. Aynı zamanda tüm dünyada tedbir amacıyla bazı uygulamalar yapılmaktadır.

2.1.Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Kuş Gribi Aşısı, 2006, Fransız Sanofi- Pasteur firmasının geliştirdiği prototip aşının, yetişkinlerde kuş gribi virüsü H5N1'e karşı etkili olduğu belirlenmiştir. Washington –ABD’de yayınlanan New England Journal of Medicine adlı tıp dergisinin son sayısındaki makaleye göre, gönüllüler üzerinde denenen aşı, deneklerin yarısında virüsü yok etmeye yetecek seviyede antikor oluşmasını sağlamıştır. Amerikan Sağlık Enstitüsü Müdürü Elias Zehuri, bu sonucun, kuş gribinin insanlar arasında salgına yol açması ihtimaline karşı hazırlıklı olmak bakımından önemli bir gelişme olduğunu söylemiştir. Dünya Sağlık Örgütü’ne göre dünyada şimdiye kadar hasta kümes hayvanlarıyla doğrudan temas sonucu 186 kişiye kuş gribi bulaşmıştır. Bunların yarısından fazlası hayatını kaybetmiştir (<http://www.ntvmsnbc.com/news/367161.asp>).

2.2. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Gözek, K., 1987, “Bitki koruma ilaçlarının çevreye etkisinin nükleer yöntemlerle araştırılması” konulu doktora tez çalışmasıyla bitki koruma ilaçlarının çevreye verdiği zararı tespitinde nükleer yöntemler kullanılmıştır. Bu çalışmayla ilaçların çevreye verdiği zararlar tespit edilmiştir.

Aydın, S., 1987, "Türkiye'de çevre kirliliği ve çevre ile ilgili hukuki düzenlemeler" Konu başlıklı çalışmasında çevre ile ilgili hukuki düzenlemeleri ortaya koymuştur. Sonuç olarak hukuki düzenlemelerin çevre ile ilgili sorunları çözmeye yeterli olup olmadığı veya kurallara yeterince uyulup uyulmadığı saptanmıştır.

Nazlıoğlu, M., 1988, "Çevre bilincinin oluşturulmasında çevre eğitiminin rolü" konulu tez çalışması ile insanlarda çevre bilinci oluşturulmasında kilit rol oynayan eğitimin önemi üzerinde durulmuştur. Çevre sorunlarıyla mücadelede öncelikle bireylerin eğitilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Gürpınar, E., 1988, "Çevre hakkında ekolojik denge kavramı ve bu dengenin korunması" konulu tez çalışmasında ekolojik dengenin önemini vurgulanmıştır. Çevre dengesinin korunmasında insanlara düşen görev ve sorumlulukların neler olduğu ve neler yapılması gerektiği açıklanmıştır.

Erdoğan, A., 1989, "Ankara /Beytepe serçe populasyonları (passer domesticus L. Ve passer montanus L.) ile ilgili biyolojik çalışmalar." Konulu çalışma ile Beytepe serçe populasyonları araştırılmıştır. Araştırma sonucunda bu bölgedeki serçe populasyonlarının mevcudu belirlenmiştir.

Kaya, M.A., 1989, " Bozdağ (Konya)' da yaşayan Anadolu Koyunu , Ovis orientalis anatolica (mammalia:artiodactyla)'nın biyolojisi." Konusunda Mehmet Ali Kaya doktora tezinde Anadolu Koyunu'nun biyolojisini araştırmıştır. Çalışma sonucunda bu türün diğer koyun türleri arasında benzer ve farklı olan yönlerini tespit etmiştir.

Turan, L.S., 1992, "Türkiye'de kuluçkaya yatan bildircin populasyonları ile ilgili biyo-etolojik araştırmalar." Konulu doktora tezinde Türkiye'deki bildircin populasyonları değerlendirilmiş ve bildircinlerin kuluçka dönemi, yeni yavru veri ve populasyonlarını ortaya koymuştur.

Bilgin, C., 1999, ormanlardaki tür zenginliği, aynı enlemlerdeki çayır ve bozkırlarla karşılaştırıldığında daha yüksektir. Bu özelliğin nedenlerini araştıran kuşbilimcilerin vardığı sonuç, ormanların çok katlı (yani yüksek ağaçlar, ağaççıklar, çalılar ve otsu yer örtüsünden oluşan) yapılarının bu çeşitliliğin anahtarı olduğudur. 1950'lerde D. Lack, 1960'larda R. MacArthur adlı ünlü kuşbilimciler, kuş türlerinin ormanın katmanlarını kullanım açısından aralarında

paylaştıklarını ortaya koymaktadırlar. Günümüz ekoloji kitaplarında standart kaynak paylaşımı örneği olarak verilen bu bulgular daha sonraları tropikal ormanlar ve makiliklerde de saptanmıştır.

1950'lerde yeryüzünün dörtte birini oluşturan ormanlar, bugün %20'sinden de azını kaplamaktadır. Ormansızlaştırmanın, kuşlar, diğer canlılar ve genel olarak biyosfer üzerindeki olumsuz etkilerinin bilinmesine karşın, varlıklı ülkelerin bile soruna kalıcı çözümler oluşturamadıkları görülmektedir.

Olhan, E., 1999, son birkaç yıl öncesine kadar çevre kirliliği denince sadece hava kirliliği, endüstriyel ve nükleer atıklar akla gelmekteydi. Doğal dengeyi bozan ve kirleten kimyasal girdilerin kullanıldığı, yoğun girdili tarımın doğal kaynaklar ve canlılar üzerinde bir tehdit unsuru olduğu 1980'li yıllardan sonra gündeme gelmiştir. Yoğun girdi kullanılan tarım metotları sadece maliyeti yükseltmemiş, su ve toprak kirliliği, gıdalarda tarım ilacı kalıntıları, bitki hastalık ve zararlıların kimyasallara karşı dayanıklılık kazanması gibi sorunları da beraberinde getirmiştir.

Sunay, Ç., 1999, "Yitirilmekte olan cennet amazon." Yeryüzündeki karaları yalnızca %7'sini kaplayan yağmur ormanlarının en büyüğü Amazon'dur. Binin üzerinde kolu ve Güney Amerika'nın altı ülkesine yayılmış 6 milyon kilometrekarelik havzasıyla, Amazon ırmak sistemi dünyadaki tüm ırmaklarda akan suyun beşte birini taşımaktadır. Barındırdığı canlı türlerin zenginliği açısından, bu havzanın dünyada bir benzeri yoktur. Bu dev yağmur ormanı, on milyonlarca canlı türünün uyum içinde bir arada yaşadığı bir yeryüzü cennetidir. İnsan etkinlikleri yüzünden her gün daha adı bile konmamış onlarca canlı türünün ortadan kalkması bu eşsiz ekosistemin hassas dengesini onarılması olanaksız bir biçimde bozmaktadır.

Turak, A., 2000, biyoçeşitlilik bu güne kadar, besin, ilaç ve hammadde olarak insanlığa çok şey sunmuştur ve çok daha fazlasını da sunabilecektir. Ama sadece sağladığı yararlar için değil, etik ve estetik nedenlerle de biyoçeşitlilik kaybı her insanı ilgilendiren bir sorun olmak zorundadır. Çünkü "biyoçeşitlilik krizi" olarak adlandırılan bu sorun artık günümüzde birçok insan kültürünü, topluluğunu ve hatta tüm insanlığın varlığını tehdit eder hale gelmiştir. Öte yandan bilim insanları, biyoçeşitliliğin önemli bir ögesi olan tür zenginliğindeki

azalmanın çağımızın en önemli çevre sorunu olduğu konusunda birleşse de, soruna çözüm bulmak için ne fazla zamanımız vardır, ne de yeterli kaynak ayrılmaktadır. Bu durumda bilim insanlarınca öncelikle yapılması gerekenlerin başında, kısıtlı kaynaklarla en fazla sayıda türün korunmasına olanak sağlayacak yöntemler geliştirmektir.

Türkiye’de bugün, ‘‘milli park’’ ve ‘‘tabiatı koruma alanı’’ olarak yaklaşık 732.000 hektar koruma altındadır.

Kurun, 2001, ‘‘Ege Üniversitesi Kampüsü’ ndeki Kuş türlerinin Biyolojileri Hakkında Araştırmalar ‘‘ konulu tez çalışmasında bu alanda yaşayan kuş türleri belirlenmiştir. Bu kuş türlerinin biyolojik özellikleri ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalarla kuş türlerinin biyolojik özellikleri ile ilgili veriler elde edilmiştir.

Yaman, 2001, ‘‘Gediz Deltasında Kuluçkaya Yatan Kuş Türlerinin Tespiti ve Bazı Türlerin Biyolojileri Üzerine Araştırmalar.’’ Konu başlığı ile yapılan tez çalışması sonucunda Gediz Delta’sının tür çeşitliliği saptanmış ve mevcut kuş türlerinin biyolojik özellikleri tespit edilmiştir.

Kuşbank, 2004, Doğa Derneği, Mayıs 2004’te Erciyes Üniversitesi ile birlikte İngiltere Kraliyet Kuşları Koruma Derneği’nin (RSPB) desteğiyle KuşBank Projesi’ni başlatmıştır. Bu projeye kuş gözlemcilerinin, internet yolu ile girdikleri kuş kayıtları uluslar arası öneme sahip Önemli Kuş Alanları’nın belirlenmesi ve korumasına önemli katkı sağlamıştır. KuşBank kayıtları ve kullanıcıları hakkında bilgiler içeren ‘Kuşbank 2004 Raporu’ gönüllü kişilerin bilimsel çalışmalara doğrudan katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Bu yolla çok sayıda kuş kayıtlara geçirilmiştir (<http://www.dogaderneği.org/dogabulten/index.php?sayfa=4>).

Veteriner Hekimler Odası 2005, Türkiye’de Manyas Kuş Cenneti’nde konaklayan göçmen kuşların yaydığı kuş gripi Balıkesir İli’nde bazı köylerde toplu tavuk ve hindi ölümlerine sebep olmuştur. 24 Ekim 2005’te İzmir Bölgesi Veteriner Hekimleri Odası’ndan Bornova Veteriner Kontrol Araştırma Enstitüsü Müdürü ve Tavuk Hastalıkları Teşhis Laboratuvarı uzmanlarınca hemen alınan tedbirler ve karantina uygulamaları sonucunda daha fazla kayıp verilmeden önüne geçilmiştir (www.izmir-vho.org/vho/default.asp).

Toker, H., 2005, Dr. Hakan Toker, ‘‘kuş gribi’’ nedir?, hastalık hangi hayvanlarda görülür ve hayvanlar arasında nasıl bulaşır?, insanlara nasıl bulaşır?, hastalık virüsünün canlı kalma koşulları ve dikkat edilmesi gereken hususların neler olduğu gibi soruları açıklayarak insanlara kuş gribini tanıtmış ve tavuk ürünlerinin ne koşulda yenebileceği konusunda bilgi vermiştir.

Sıkı, 2006, ‘‘65 sulak alan bulunuyor.’’ Başlıklı makalede, Türkiye’de göç eden kuşların iki ana rotası olduğu belirtilmiştir. Göç mevsiminin kasım’da başladığı ve mart ayına kadar sürdüğü bu zaman aralığında kuş gribi hastalık riskinin devam ettiği belirtilmektedir. Türkiye’nin sulak alan haritasına bakıldığında ise Ramsar Sözleşmesi’ne giren su ve balık kuşları için uluslararası öneme sahip 9 sulak alanın bulunduğu belirtilmektedir ([http://www.veterinerklinikleri.com/veteriner-icerik-detay.asp?id=768section=28title=\(kuş%20gribi\)%20SULAK%20ALAN%20BULUNUR](http://www.veterinerklinikleri.com/veteriner-icerik-detay.asp?id=768section=28title=(kuş%20gribi)%20SULAK%20ALAN%20BULUNUR)).

Şahin, G., 2006, En çok su kuşu Köyceğiz’de bulunmaktadır. Türkiye’de ilk kez internet üzerinden su kuşlarının sayımı yapılmıştır. Doğa Derneği’nin kuş gözlem topluluklarıyla birlikte şubat ayı boyunca yaptığı sayımda, 40 sulak alanda 923.087 su kuşu sayılmıştır. Toplanan verilere göre, Muğla Köyceğiz Gölü, toplam 89.298 su kuşu ile en çok kuş sayılan sulak alan olduğu belirtilmiştir.

Doğa Derneği’nden Önder Cırık, sayımların kuş gribinin gündemde olması nedeniyle bu yıl farklı bir önem taşıdığını ifade etmiştir. Bu nedenle, sayımların resmi kurumlar ve kamuoyu tarafından hızla izlenebilmesi için internet sitesi (www.sukusu.org) üzerinde bir interaktif harita oluşturulmuştur.

Güneri, A., 2006, Milli parklar ‘‘korunan alan ‘’ statüsünde olmasına rağmen, Türkiye’de, ağırlıklı olarak turizm, otlatma, arazi kullanım biçiminin değiştirilmesi ve kirlilik tehdidi altında bulunmaktadır. Bu nedenle doğa korumacıları, korunan alanlar üzerindeki tehdit ve baskıları belirlemeye çalışmaktadırlar.

Çevre ve Orman Bakanlığı’nın Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi –GEF II projesi kapsamında ilk kez yapılan, korunan alan hızlı değerlendirilmesi, Türkiye’deki 36 milli parktan 33’ünde gözlenen tehdit ve baskıları ortaya koymuştur.

33 milli parktan 28'i doğal alanların başka kullanım biçimine dönüştürülmesi, 26'sı otlatma ve ağaç kesimi, 25'i avcılık, 24'ü turizm ve kirlilik tehdidiyle karşı karşıya olduğu belirtilmektedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Araştırma materyali birincil ve ikincil veri kaynaklarından elde edilmiştir. Birincil kaynak olarak, av hayvanlarına en yakın kişiler olduğu düşünülen avcılardan ve avcı derneklerinden anket yoluyla bilgiler alınmıştır. Tekirdağ ili ve ilçelerindeki mevcut avcı dernekleri ziyaret edilerek bu derneklere üye olan avcılara anket uygulanarak ve birebir görüşerek elde edilen veriler araştırmanın birincil veri kaynağını oluşturmaktadır.

Avcı dernekleri, av malzemesi ticareti yapan kişiler, her türkü basılı araştırma, kitap, dergi ve istatistikler, literatür taraması yapılarak elde edilmiştir. Ayrıca çeşitli kamu kuruluşlarının (Çevre ve Orman İl müdürlüğü, Tarım İl Müdürlüğü vs.) konu ile ilgili verileri araştırmanın ikincil veri kaynaklarını oluşturmaktadır.

3.2. Yöntem

Tekirdağ İli'nde yaşayan av hayvanlarının çeşit ve sayı açısından genel durumunu, bu hayvanların yaşam alanlarındaki mevcut olumsuz değişiklikleri, avcılarının av hayvanı türleri hakkında sahip oldukları bilgileri ve avcılarca gözlemlenen belli başlı sorunların neler olduğu araştırma kapsamında incelenmiştir. Bunun yanında konu ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının konu ile ilgili verileri de incelenmiştir.

Bu nedenle araştırma yöntemi avcılarla yapılan görüşmeler ve kamu kurum ve kuruluşları ile yapılan görüşmeler olmak üzere iki grupta değerlendirilmiştir.

3.2.1. Örnekleme ve Veri toplama Yöntemleri

Tekirdağ İli'nde yapılan avcılık faaliyetlerinin boyutlarını, ilde yaşayan mevcut av hayvanı popülasyonları ve bu hayvanların hayatını tehdit eden faktörleri tespit edebilmek amacıyla avcılardan anket yoluyla bilgi toplanmıştır.

Tekirdağ İli ve 8 ilçesinde yaşayan, avcı derneklerine üye, ruhsatı olan ve gerçek anlamda avcılık ile ilgili kişilerin seçilmesine özen gösterilmiştir. Bürokratik işlemlerin çok olması ve ekonomik açıdan da avcılara belli bir yük getirmesi avcı derneklerine üye avcı sayısının her geçen gün azaldığı

görülmektedir. İl ve ilçelerde mevcut avcı derneklerine üye 100 avcıya birebir görüşme yoluyla anket uygulanmıştır. Bu derneklerin her birine üye olan avcılarının yaklaşık %3'ü ile görüşülmüştür. Örneklem olarak "kota örnekleme" yöntemi seçilmiştir (Yamane, T., 2001).

Çizelge 3.1 Tekirdağ İli ve ilçelerinde bulunan ve ziyaret edilen avcı dernekleri(2004)

İlçeler	Avcılar Derneği	Kuruluş Yılı	Üye Sayısı	Adres	Telefon Numarası
Merkez	Tekirdağ Avcılık-Atıcılık İhtisas Spor Derneği	20 HAZİRAN 1965	650	Hükümet cad. 115/2	2612765
Çerkezköy	Çerkezköy Avcılar ve Atıcılar Derneği	1963	265	Fevzi Paşa mah. Fevzi Paşa cad. No:55	05434690509
Çorlu	Çorlu Avcılar Derneği	1956	449	Reşadiye mah. Gölcük meydanı	6511408
Hayrabolu	Hayrabolu Avcılık Klübü	1952	280	İlyas Mah.Sebze paz.	3152553
Malkara	Malkara Avcılar Derneği	1995	250	Ondört Kasım Cad. No: 16	4275680
Marmara Ereğlisi	Yeni Kara Avcıları Derneği	09.2004	7	Av bayii	6132913
Muratlı	Muratlı Avcılar Derneği	1953	580	Muradiye Mah. Nazıl Sal Cad.No:22	Telefon yok
Saray	Saray Avcılar Derneği	1982	167		7681698
Şarköy	Şarköy Avcılar Derneği	1984	240	Cumhuriyet Mah.Askergazi Cad. No:39/A	5191111

Çizelge 3.1'de avcı derneklerinin kuruluş yılı, üye sayısı, adres ve telefon numaraları görülmektedir. Marmara Ereğlisi Avcılar Derneği bir dönem kapatılmış daha sonra yeniden kurulmuştur. Bu nedenle üye sayısı oldukça azdır.

Avcılara uygulanan anket ile Tekirdağ İli' nde av hayvanı mevcudu ve bunlarla ilgili bilgiler araştırılmıştır. Avcılara, doğada yaşamını sürdüren mevcut av hayvanı türlerini, nesli tükendiği için artık avlanamayan kuş türlerini ya da çevre kirliliği gibi sorunların hayvan sağlığı üzerine etkileri hakkında bilgi edinebilmeye yönelik sorular yöneltilmiştir.

Çizelge 3.2 Ankete katılan avcılarının il ve ilçelere göre dağılımı

Yaşadığı yer	Ankete katılan birey sayısı
Tekirdağ (Merkez)	20
Çerkezköy	9
Çorlu	15
Hayrabolu	9
Malkara	9
Marmara Ereğlisi	3
Muratlı	19
Saray	8
Şarköy	8

Çizelge 3.2'de İl ve ilçelerin avcı derneklerine üye bireylerin sayısı paralelinde her avcı derneğinde %3 oranında avcılara anket uygulandığı görülmektedir.

Kara av hayvanlarının hayatını olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve bu olumsuz koşullara karşı nasıl tedbir alınması gerektiği konusunda avcılarının görüşleri doğrultusunda bilgiler elde edilmiştir. Bu doğrultuda avcı derneklerine düşen sorumlulukların neler olduğu ve derneklerin konu ile ilgili çalışmaları hakkında bilgiler elde edilmiştir.

Avcılara yöneltilen sorulardan bir kısmı avcıları tanımak amacıyla kendileri ve yaşadıkları bölge hakkında olmuştur. Avcılara avcılık ile ilgili gerek bilgi ve kurallar gerekse avlanma yöntem ve uygulamaları gibi alanlarda sorular yöneltilmiştir. Bu soruların bir kısmı av hayvanları ve çevre hakkında, diğerleri de avcılık ile ilgili teknik konular hakkında olmuştur. Ayrıca avcılarının eğitimi için yapılan çalışmalar ve avcılarının av sırasında kurallara uyup uymadıkları, diğer avcılardan rahatsız oldukları durumlar hakkında bilgiler toplanmıştır.

3.2.2. Verilere Uygulanan Analizler

Avcılara uygulanan toplam 100 adet anket için SPSS paket programında genel bir veri tabanı oluşturulmuş ve sorulan sorulara göre genel bir kodlama planı yapılmıştır. Anketler bu kodlama planına göre bilgisayara girilmiştir. Anket sonuçlarını kapsayan araştırma bulguları yüzde oranlarına göre yorumlanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgulardan yararlanarak değerlendirme yapılmıştır.

4.TEKİRDAĞ İLİ'NİN GENEL ÖZELLİKLERİ

4.1. Tekirdağ İli'nin Coğrafi Yapısı

İl 6217.88 km² alana sahip olup, batı ve güneybatı yöreleri yüksek, doğu kesimi hafif dalgalı düzlükler halindedir. Deniz kıyısı yüksek topografya yapısına sahiptir. Tarıma elverişli geniş ve verimli ovalar iç kısımlarda yer almaktadır.

4.2. Tekirdağ İli'nin İklimi

Tekirdağ büyük akarsulara sahip değildir. Başlıca akarsular Hayrabolu Deresi ve Ergene Nehri'dir. Bölgede nemli iklim tipi hakimdir. Sahil şeridinde ılıman, iç kısımlarda karasal iklim görülür. Uzun yıllar ortalama verilerine göre yıllık yağış ortalaması 642.7 mm' dir. İlin toprak yapısı ve yağış rejimi kültürel tarım için oldukça elverişlidir.

Çizelge 4.1. Tekirdağ İli Uzun Yıllar İklim Verileri

AYLAR	2004 Yılı Ort.Sıcaklık (C)	10 Yıllık Ort. Sıcaklık (C)	2004 Yılı Ort. Nisbi Nem %	10 Yıllık Ort. Nisbi nem %	2004 Yılı Aylık Yağış (mm)	10 Yıllık Ortalam a Yağış (mm)
Ocak	4.0	5	82.4	82.3	148.3	70.9
Şubat	5.7	5.5	77.5	79.6	37.2	65.2
Mart	8.3	7.4	80.3	78.6	62.4	65.7
Nisan	12.0	11.5	76.6	77.9	30.5	46.7
Mayıs	16.3	17.2	74.1	74.2	26.8	30.9
Haziran	21.0	21.9	80.0	72.7	106.3	32.3
Temmuz	23.7	24.6	73.8	70.6	19.5	30.9
Ağustos	23.2	24.1	77.5	73.3	61.5	22.9
Eylül	20.2	19.9	77.7	76.2	-	47.2
Ekim	17.1	15.5	82.0	79.5	13.1	71.6
Kasım	11.4	10.9	80.8	82.3	27.7	63.6
Aralık	7.7	6.8	84.0	83.1	45.5	94.8
Toplam Yağış					578.8	642.7

Kaynak : (Kubaş, A., 2004)

2004 yılında düşen yağış toplamı 578.8 mm olup en fazla yağışın görüldüğü ay 148.3 mm ile ocak, en kurak ay ise eylül olmuştur (Kubaş,2004).

4.3. Tekirdağ İli'nin Nüfus Durumu

İlin toplam nüfusu 1975 sayımı sonuçlarına göre 320.007 iken, 1980'de 359.479, 1990'da 468.842 ve 1997'de 555.340'a 2000 yılı sayımı kesin sonucuna göre 623.591'e ulaşmıştır. Son 25 yılda ilin toplam nüfusu % 94.87'lik artış göstermiş, nüfus yoğunluğu 51 kişi / km² 'den 100 kişi / km²'ye ulaşmıştır.

1975 sayımına göre toplam nüfusun % 57'si köylerde yaşarken, bu oran son sayımda % 36' ya gerilemiştir. İlin 1975-2000 yılları arasında köy ve şehir nüfuslarında meydana gelen değişiklikler Tablo 2 ve Grafik 4.1 ve Grafik 4.2'de gösterilmiştir.

Çizelge 4. 2. Tekirdağ İlinde Nüfusun Gelişimine Ait Bilgiler

1975 Yılı Genel Nüfus Sayımı					
Yerleşim Yeri	Şehir Nüfusu	(%)	Köy ve Belde	(%)*	Toplam Nüfus
Merkez	41.257	12.89	32.031	10.01	73288
Çerkezköy	8.428	2.63	7.872	2.46	16300
Çorlu	40.134	12.54	26.319	8.22	66453
Hayrabolu	12.331	3.85	30.713	9.60	43044
Malkara	14.399	4.50	43.640	13.64	58039
M.Ereğlisi	-	0.00	-	0.00	-
Muratlı	7.167	2.24	10.163	3.18	17330
Saray	8.220	2.57	16.075	5.02	24295
Şarköy	5.396	1.69	15.862	4.96	21258
Toplam	137.332	42.91	182.675	57.09	320.007

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

*Oranlar toplam nüfusun ilçeler üzerinden dağılımını göstermektedir.

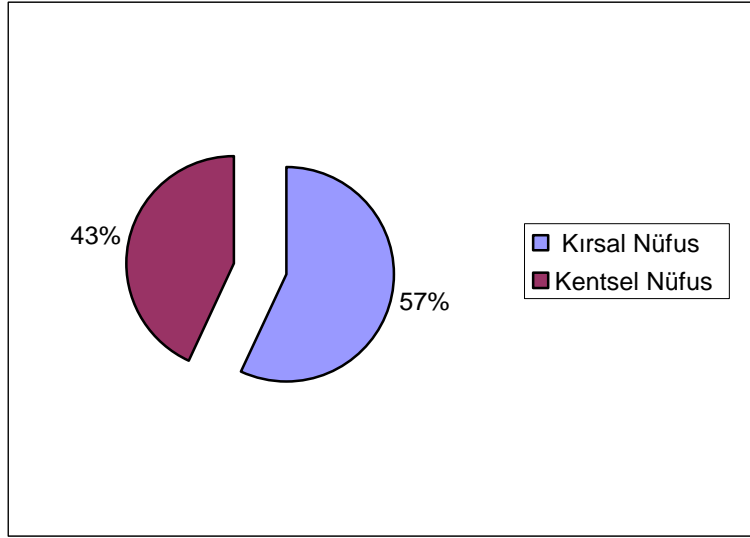
Çizelge 4.3. Tekirdağ İlinde Nüfusun Gelişimine Ait Bilgiler

2000yılı genel nüfus sayımı					
Yerleşim Yeri	Şehir Nüfusu	(%)*	Köy ve Belde	(%)	Toplam Nüfus
Merkez	107.191	17.19	34.914	5.60	142.105
Çerkezköy	41.638	6.68	41.047	6.58	82.685
Çorlu	141.525	22.70	37.508	6.01	179.033
Hayrabolu	18.812	3.02	21.318	3.42	40.130
Malkara	24.898	3.99	34.227	5.49	59.125
M.Ereğlisi	8.779	1.41	11.176	1.79	19.955
Muratlı	18.571	2.98	8.110	1.30	26.681
Saray	17.769	2.85	23.448	3.76	41.217
Şarköy	16.194	2.60	16.466	2.64	32.660
Toplam	395.377	63.42	228.214	36.59	623.591

Kaynak : Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

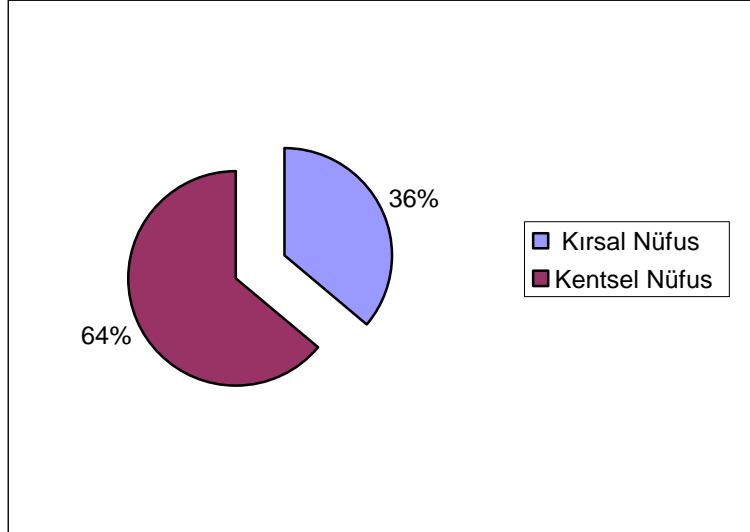
*Oranlar toplam nüfusun ilçeler üzerinden dağılımını göstermektedir.

Grafik 4.1. Tekirdağ İli 1997 Yılı Kırsal Nüfus Oranları(%)

kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

Grafik 4.2. Tekirdağ İli 2000 Yılı Kırsal Nüfus Oranları(%)

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

1997 yılı genel nüfus sayımında kırsal nüfus % 57 iken 2000 yılı genel nüfus sayımında kırsal nüfus % 36'ya inmesi göçün yoğun olduğunu göstermektedir.

4.4. Tekirdağ İli'nin İdari Yapısı

Tekirdağ ilimizin merkez ilçe dahil 9 ilçesi ve bunlara bağlı toplam 33 belediye ile 258 köyü mevcuttur.

Çizelge 4.4. Belediye ve Köylerin Dağılımı

<i>İlçe Adı</i>	<i>Belediye Sayısı</i>	<i>Köy Sayısı</i>
Merkez	5	55
Çerkezköy	5	5
Çorlu	6	17
Hayrabolu	3	46
Malkara	4	70
M.Ereğlisi	3	3
Muratlı	1	16
Saray	3	20
Şarköy	3	26
Toplam	33	258

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

4.5. Tekirdağ İli'nin Tarımsal Durumu

4.5.1. Arazi Varlığı

İlin toplam arazi varlığı 621.788 hektardır. Bu sahanın % 63.17'si işlenen tarım arazisi (392.778.5 ha) ve % 36.83'ünde (229.009.5 ha) çayır mera, orman ve tarım dışı arazilerden oluşmaktadır.

4.5.2. Arazi Kabiliyet Sınıfları

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan değerlendirmelere göre Tekirdağ İli topraklarının arazi kabiliyeti kullanım sınıflarına göre dağılımı tablo 5'de verilmektedir.

Çizelge 4.5. Arazi Kullanım Kabiliyet Sınıflarının Dağılımı

Kabiliyet Sınıfı	Alan (ha)	(%)
1.sınıf	55.536	8.93
2.sınıf	279.730	44.99
3.sınıf	169.948	27.33
4.sınıf	53.375	8.58
5-8 sınıf	63.199	10.16
Toplam	621.788	100.00
1-4.sınıf toplamı	558.589	89.84

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

Ülkemizde son 20-25 senede yapılaşma nedeniyle uğranılan tarımsal arazi kaybı Tekirdağ İlinde de sorun olarak görülmektedir. Özellikle ikinci konut ve turizm amaçlı kullanım sahil kesiminde tarım alanlarını daraltırken iç kısımlarda ise sanayileşme nedeniyle tarım alanları elden çıkmaktadır (Kubaş, 2004).

4.5.3. Arazi Varlığı ve Kullanışlarına Göre Dağılımı

2004 yılı verilerine göre Tekirdağ ili arazi varlığı ve kullanışlarına göre dağılımı Tablo 5 ve Grafik 2'de gösterilmiştir. İlimizde işlenen tarım alanları ise Türkiye ortalaması

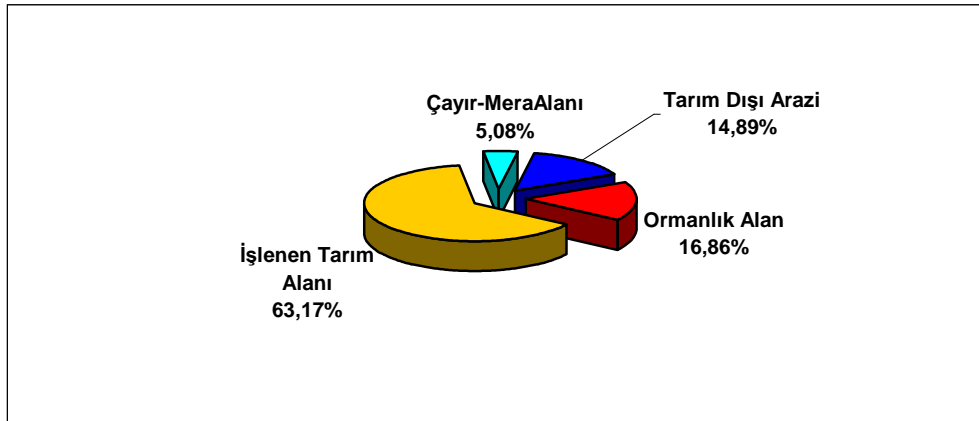
olan % 34 ün çok üzerinde olup 392.778.7 hektar ile % 63.17 gibi çok yüksek bir düzeydedir.

Çizelge 4.6. Arazi Varlığı Dağılımı

Kullanılış Biçimi	Alan (ha)	Oranı (%)
İşlenen Tarım Alanı	392.778.7	63.17
Çayır-Mera Alanı	31.629	5.08
Ormanlık Alan	104.762	16.86
Tarım Dışı Arazi	92.618,3	14.89
Toplam	621.788	100.00

Kaynak: (Kubaş, A., 2004)

Grafik 4.3. Arazi Varlığının Kullanış Biçimlerine Göre Dağılımı

Kaynak : (Kubaş, A., 2004)

4.5.4. İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı

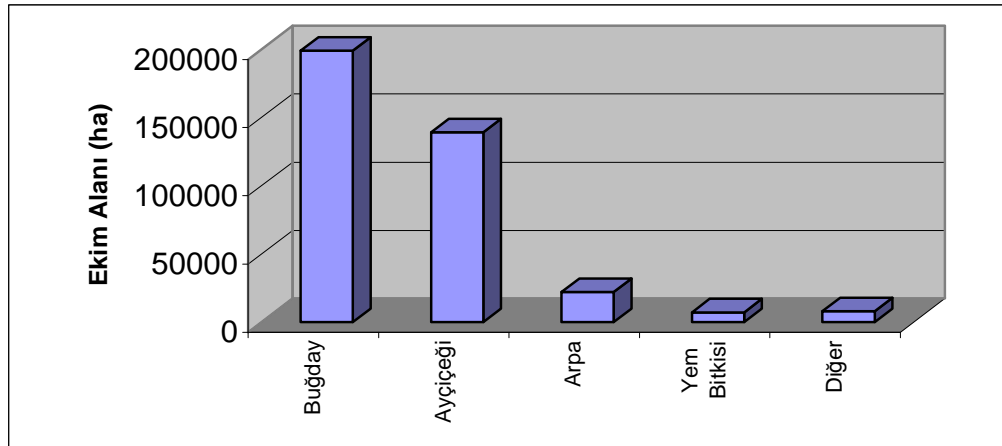
İşlenen tarım alanları beş ana grupta incelenmiştir. Bunlar; tarla arazisi, bağ arazisi, sebze arazisi, meyvelik ve zeytinlik arazidir. Grupların toplamdan aldıkları paylar ise 2004 yılı verilerine göre aşağıda verilmektedir.

Çizelge 4.7. İşlenen Tarım Alanlarının Dağılımı

Kullanılmış Şekli	Alan (ha)	Oranı (%)
Tarla Arazisi	375.347	95.6
Bağ Arazisi	6.768.4	1.71
Sebze Arazisi	8.761.05	2.21
Zeytinlik Arazi	1.507.25	0.38
Meyvelik Arazi	0.395.05	0.1
Toplam	392.778.7	100.00

Kaynak: (Kubaş, A., 2004)

Dağınık olarak bulunan zeytin ve diğer meyve ağaçları ile ana ürün olarak ekilmeyen sebze alanları dikkate alınmamıştır. Ana ürün grupları esas alınarak tablo hazırlanmıştır. İşlenen tarım arazisinin % 95.6'sında tarla bitkileri üretimi yapılmakta olup; bağlık, sebzelik, meyvelik ve zeytinlik araziler arzulan düzeyden uzaktadırlar. Bununla birlikte bağlık arazinin önemli bir kısmı ve zeytinlik arazinin tamamı ise sadece Şarköy ilçesindedir.

Grafik 4.4. Tarla Bitkilerinde Önemli Olan Ürünlerin Ekim Alanlarının Dağılımı (ha)

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

4.5.4.1. Sulanabilir Arazi Varlığı

Yapılan çalışmalar sonucunda il tarım arazisinin topoğrafik yapısı ve toprak özellikleri bakımından yarımından fazlasının sulamaya müsait olduğu belirlenmiştir. Ancak

sahip olunan su potansiyeli ile sulamaya uygun arazinin bir arada bulunması gerekliliği sulanabilecek arazi miktarını sınırlandırmaktadır. İlimizde, İl Müdürlüğümüz istatistiklerine göre toplam sulanan alan, 2004 yılı itibariyle 21.767.3 ha'dır

2004 yılı sonu itibariyle Tekirdağ İli'nde sulama yapabilecek durumda olan sulama şebekesi varlığı ve kurumlara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

Çizelge 4.8. Tekirdağ İli Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü Sulama Alanlarına Ait Bilgiler

Sulama Kaynağı Türü	2004 Yılı (ha)
30 Sulama Göleti	6.550
Yer Üstü Suları	1.699
Yer Altı Suları	8.360
Toplam	16.609

Kaynak: (Kubaş, A., 2004)

Çizelge 4.9. Tekirdağ İli Devlet Su İşleri Sulama Alanlarına Ait Bilgiler

İlçe Adı	Kaynak Cinsi	Su Debisi (m ³ /sn)	Sulanan Alan (ha)	Sulama Yeterli Değilse Gerekçeleri	Sulanab. Halde Sulanm. Alan (ha)	Sulanmayan Alanların Sulanamama Gerekçeleri
		Su Toplama Havzası (km ²)				
Malkara	Karağdemir Barajı	43.1	2394	Yeterli	5326	Sulu Tarıma Geçilememesi
		403				
Hayrabolu	Temrezli Göleti	0.264	21.5	Yeterli	95.5	Sulu Tarıma Geçilememesi
		5.47				
Hayrabolu	Bayramşah Göleti	0.28	53	Yeterli	70	Sulu Tarıma Geçilememesi
		18.125				
Şarköy	Şarköy Göleti	0.176	-	-	-	-
		15.35				
Merkez	Bıyıklı Göleti	0.47	107	Yeterli	148	Sulu Tarıma Geçilememesi
		28				
Çorlu	Ulaş Göleti	0.290	-	-	-	-
		3.66				
Muratlı	İnanlı Göleti	0.133	47	-	47	-

		5.81				
M.Ereğlisi	Türkmenli Göleti	4.250 93.1	203	Yeterli	142	Sulu Tarıma Geçilememesi
Saray	Güneşkaya Regülatörü	- -		-	-	-
Çorlu	Sondaj Kuyusu	15 Adet Kuyu	12.5	Kuyu seviyeleri Temmuz ayın dan sonra aşağıya inmekte ve su alınmamak tadır.	617.5	Ayçiçeği ve Buğday da mevsim yağışlarının yeterli bulunması ve işgücü temini zorlukları
Saray	Sondaj Kuyusu	5 Adet Kuyu	57.5	Kuyu seviyeleri Temmuz ayın dan sonra aşağıya inmekte ve su alınmamak tadır.	142.5	Ayçiçeği ve Buğday da mevsim yağışlarının yeterli bulunması ve işgücü temini zorlukları
Murathı	Sondaj Kuyusu	5 Adet Kuyu	25.6	“	194.4	“
Hayrabolu	Sondaj Kuyusu	9 Adet Kuyu	147	“	213	“
Toplam			3068.1		6995.9	

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

Devlet Su İşlerince yapılan yatırımların toplam sulama kapasitesi 10.064 hektar olmasına karşılık bunun % 30.5’luk (3.068.1 ha) kısmı değerlendirilmektedir.

Çizelge 4.9’da kaynak bazında sulanmama gerekçeleri kısaca belirtilmekle beraber asıl nedenlerin başında ürün planlaması, örgütlenme ve pazarlama organizasyonunun olmamasıdır.

4.5.5. Tarımsal İşletme Büyüklükleri ve Dağılımı

1991 yılı Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre İlde 37.228 çiftçi ailesinin % 1.94 ‘ü 5 dekar ve daha küçük toprağa sahip bulunmaktadır. 6 - 49 dekar arazisi olan küçük işletmelerin oranı ise % 35.16 olup; toplam işlenen arazi varlığındaki payı sadece % 9.79’dur. 50 - 199 dekar arazisi olan orta ölçekli tarımsal işletmelerin oranı da % 51.89

olup; toplam arazi varlığı içindeki ağırlıkları % 52.98 dolaylarındadır. Büyük işletmeler olarak nitelendirilebilecek 500 dekar ve fazlası araziye sahip işletmelerin il geneline oranı sadece % 1.76'dır. Bu işletmelerin sahip olduğu arazi varlığı ise 427.469 dekar olup, il içindeki oranı ise % 11.76'dır. 1997 yılında gerçekleştirilen Köy Genel Bilgi Envanterine ilişkin veriler ilçe merkezlerini kapsamadığı sadece köylerdeki işletmeleri ele aldığı için tarımsal işletmeler konusundaki gelişmeleri izleyebilmek amacıyla burada kullanılamamıştır.

Çizelge 4.10. Tekirdağ İlinde Arazi Büyüklükleri İtibariyle İşletme Sayısı ve Arazi Varlığı

Sınıf Aralığı(da)	İşletme Adedi	(%)	Arazi Varlığı (da)	(%)
5 <	724	1,94	1.494	0,04
6-19	4.024	10,81	52.038	1,43
20-49	9.066	24,35	303.983	8,36
50-99	10.851	29,16	757.740	20,84
100-199	8.469	22,75	1.168.229	32,14
200-499	3.439	9,24	924.285	25,43
500-999	631	1,69	372.027	10,23
1000 +	24	0,06	55.442	1,53
Toplam	37. 228	100,00	3.635.238	100,00

Kaynak: (Kubaş, A., 2004)

4.6. Hayvansal Üretim

Tarımsal gayri safi üretim değerimizin **%26.8'ini** oluşturan hayvancılık alt sektörü ilimiz için önem taşıyan diğer bir tarımsal faaliyet koludur. Son yıllarda hayvancılığımız, özellikle de süt hayvancılığımız ekonomik konjüktürden olumsuz etkilenecek beklenen gelişmeyi gösterememiştir. 2004 yılı tarımsal gayri safi üretim değerleri dikkate alındığında hayvansal üretimin, tarımsal üretim içindeki payında %1.81'lik azalma olmuştur. 2003 yılına göre son yılda büyükbaş hayvan sayısında % 3.41'lik artış görülmektedir.

Tarımsal Gayri Safi Üretim Payı (%)	30	24.91	17.3	27..57	28.7	26.89	1.81
Büyükbaş Hayvan Sayısı	139.353	97.804	111.995	108.398	111.944	115.756	3.41
Kültür Irkı	51.180	56.818	65.800	68.752	71.655	76.403	6.63
Kültür Irkı Melezi	85.279	40.194	45.300	38.675	39.320	38.242	-2.74
Yerli	2.185	550	520	478	535	682	27.48
Manda	709	242	375	493	434	429	-1.15
Suni Tohumlama (Büyükbaş)	15.142	15.972	17.100	18.419	23.062	35.339	53.23
Küçükbaş Hayvan Sayısı	205.360	165.555	162.800	149.355	152.520	148.512	-2.63
Koyun	164.110	129.693	124.550	108.740	111.228	148.512	33.52
Merinos	10.793	14.265	13.500	11.839	11.130	9.905	-11.01
Yerli	153.317	115.428	111.050	96.901	100.098	95.573	-4.52
Kıl Keçisi	41.250	35.862	38.250	40.615	41.292	43.034	4.22
Süt Üretimi B.B ve K.B (Ton)	235.000	210.000	225.000	300.000	305.000	324.398	6.36
Kırmızı Et Üretimi B.B ve K.B (Ton)	10.000	8.450	6.690	7.758	7.489	8.398	12.14
Domuz	777	589	643	495	1.270	561	-55.83
Kümes Hayvanları ve Yumurta Sayıları							
Broiler (Etlik Piliç)	202.085	732.379	933.679	830.800	29.350	132.000	349.74
Yumurtacı Tavuk	600.850	378.450	371.350	369.050	265.140	191.200	-27.89
Yumurta Üretimi (bin adet)	97.967	64.115	62.859	63.033	42.802	42.603	-0.46
Hindi	75.695	69.558	24.329	21.510	10.005	9.640	-3.65
Ördek	28.862	23.890	21.338	20.520	12.220	12.360	1.15

Kaz	27.543	18.407	17.157	17.460	9.467	9.130	-3.56
Arıcılık ve Ürünleri							
Bal Üretimi (Ton)	574	404	320	355	413	456	10.41
Balmumu Üretimi (Ton)	12	22	14	13	17	38	123.53
Eski Usul Kovan Sayısı	12.316	10.728	9.867	8.721	9.887	7.255	-26.62
Yeni Usul Kovan Sayısı	25.553	25.004	22.845	23.783	24.724	26.826	8.50
Arıcılık Yapan Köy Sayısı	263	239	237	233	242	243	0.41

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

5/3/2004 tarih ve 25393 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hayvancılık İşletmelerinin Kuruluş, Çalışma, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına dair yönetmelik çerçevesinde ilimizdeki domuzların kesim işlemlerinin başlamasıyla belirgin bir düşüş görülmekte olup 2004 yılında domuz sayısı 561 olarak tespit edilmiştir.

Tekirdağ İli'nin hayvancılığına ait sayısal bilgileri tablolar halinde verilmiştir. (Çizelge 17,18,19)

Çizelge 18. Büyükbaş Hayvan Varlığı

İlçeler	Sığır Varlığı			Manda	Toplam
	Kültür	Kültür Melezi	Yerli		
Merkez	6695	7420	-	18	14133
Çerkezköy	1000	5375	50	25	6450
Çorlu	1164	7965	-	-	9129
Hayrabolu	16185	1452	-	-	17637
Malkara	38974	8985	-	37	47996
M.Ereğlisi	300	1450	70	-	1820
Murath	2987	1493	-	4	4484
Saray	4360	2920	382	345	8007
Şarköy	4738	1182	180	-	6100
Toplam	76403	38242	682	429	115756

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

İl sığır varlığının % 41'i Malkara İlçesinde bulunurken bunu Hayrabolu ve Merkez İlçeleri izlemektedir. İlimizde hemen hemen yerli sığır bulunmamaktadır. Saf kültür ırkı ilçe dağılımı dikkate alındığında, Malkara ilçesi (% 51) ve Hayrabolu ilçesi (% 21)' lik oranla ikinci sıralarda yer almaktadır.

Çizelge 19. Küçükbaş Hayvan Varlığı

İlçeler	Koyun		Keçi	Genel Toplam
	Yerli	Merinos	Kıl Keçisi	
Merkez	13940	2060	5500	21500
Çerkezköy	5550	550	450	6550
Çorlu	12901	-	264	13165
Hayrabolu	18500	-	1660	20160
Malkara	22335	5965	15539	43839
M. Ereğlisi	3500	-	150	3650
Murath	7882	-	190	8072
Saray	4400	1330	651	6381
Şarköy	6565	-	18630	25195
Toplam	95573	9905	43034	148512

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

Önemli ölçüde kırmızı et açığı bulunan ülkemizde damızlık ve süt sığırları üzerindeki kasaplık baskısını azaltacak olan koyunculunun geliştirilmesine önem ve öncelik verilmesi gerekmektedir. Bunun için son yıllarda yürütülen mera tespit, tahdit ve aplikasyon çalışmalarının sonuçlandırılmasını takiben hızla mera ıslahına başlanması öngörülmektedir.

Çizelge 20. Kanatlı Hayvan Varlığı

İlçeler	Arı Kovanları		Tavuk		Hindi	Ördek	Kaz
	Eski Usul Kovan Sayısı	Yeni Usul Kovan Sayısı	Broiler	Yumurtacı			
Merkez	953	8005	-	-	-	-	-
Çerkezköy	350	1510	1500	9200	900	500	750
Çorlu	540	2218	12000	125000	1500	3260	2600
Hayrabolu	621	2238	-	-	-	-	-
Malkara	3411	4655	116000	20000	5500	5950	4750
M.Ereğlisi	80	550	500	3000	500	200	250
Murath	150	2200	-	11000	640	450	460
Saray	150	3200	2000	23000	600	2000	500
Şarköy	1000	2250	-	-	-	-	-
Toplam	7255	26826	132000	191200	9640	12360	9130

Kaynak: Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü Tarım Raporu, 2004

5. BAZI AV HAYVANLARI HAKKINDA BİLGİLER

Doğadaki her canlı kendine uygun yaşam alanında yaşamını sürdürmektedir. Yaban hayvanlar ve av hayvanları doğada çeşitlilik göstermektedir. Çeşitli kuş türleri, yaban tavşanı, yaban domuzu, geyik, karaca ve ceylan türleri gibi daha bir çok tür saymak mümkündür. Her türün kendine has beslenme, barınma, üreme ve fiziksel özellikleri olduğu bilinmektedir. Biyolojik özellikleri yanında türlere özel farklı davranışlar gözlenmektedir. Örneğin göçmen kuşların genel özellikleri dışında, göç öncesi hazırlıkları, göç yolları ile ilgili kullandıkları pusulalar ve izledikleri yollar kuşların farklı özelliklerini göstermektedir. Günümüzde yaban hayvanların yaşam alanları ormanlık alanların azalması, çevre kirliliği ve nüfus artışı gibi birçok nedenden dolayı gittikçe daralmaktadır. Bu da birçok türün yok olmasına neden olmaktadır.

5.1. Kuşlar Hakkında Genel Bilgiler

Kuşlar sıcak kanlı, omurgalı hayvanlardır. kanatları, tüyleri ve gagası vardır ancak dişleri yoktur. İskelet sistemi birbirine kaynaşmış veya içi boş kemiklerden oluşmuştur. Uçan kuşlar güçlü boş kemik ve kuvvetli kaslara sahiptir.

Kuşların çoğu uçabiliyor. kuşların oldukça güçlü kalbi ve etkin solunum sistemi olması onlara uçmaları için gerekli özelliklerdir. Her uçan hayvan kuş değildir. Ve her kuş uçabilir diye bir kural da yoktur. Örneğin dinazor devrinde uçan sürüngenler ve uçan böcekler kuş değildir (Demirsoy, A.,1992),

(<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.1. Kuş Hareketleri

Kuşlarda görülen uçmak, koşmak ve yüzmek gibi hareketler türlere göre değişmektedir. Kuşların çoğu uçabilir. Bir kısmı çok iyi koşucu ,bir kısmı yüzücü ve bir kısmı da her üçünü de yapabilen grupta yer almaktadır.

Uçan kuşların kanatları onların havalanıp uçmalarını sağlayacak şekildedir. Bu hafif kilolu hayvanlar uçuş yeteneği sayesinde çevrelerine iyi bir avcı olarak adapte olmuşlardır. Yine uçuş yeteneği sayesinde de düşmanlarından kaçma imkanına sahiptirler. Ayrıca kötü

iklim koşullarında uygun yerlere göç etme imkanı doğmaktadır (Demirsoy, A.,1992), (<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.2. Kuşların Tüyleri

Tüyler oldukça değişken özelliktedir. kullanma amacına göre farklılıklar göstermektedir. Uçmak amaçlı kullanılan tüyler kanatlarda ve kuyrukta yer almaktadır. Isı yalıtımı sağlayan tüyler yumuşak ve kısa olup vücut derisine yakın olarak gelişir. Bu tüyler kuşları çok soğuk ve çok sığağa karşı korur. Son olarak da eş bulma ve kendini gösterme olarak da görev yapmaktadırlar. Erkek kuşlar çoğunlukla dişi kuşlardan daha parlak renklidirler. Bunun nedeni erkeklerin eşleşme amacıyla dişileri etkilemesidir. Dişiler daha mat renktedirler. Bu da onların doğada gizlenmesi için yardımcı olur (Demirsoy, A.,1992),(<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.3. Kuşlarda Beslenme

Günümüz kuşlarının dişleri yoktur (eski dönem kuşlarının dişleri vardı). Kuşların dili var ancak insan dilinden farklı olarak kuşların dilinde kemik bulunur. Kuşlar zamanının çoğunu yiyecek aramakla geçirirler. Kuşların çoğu böcek yiyen grubunda yer alırlar. Bazı kuşlar et yerler bu nedenle etçil kuşlardır(et yiyen). Bazı kuşlar otçudurlar (herbivor), bitki yerler. Diğer kuşlar omnivordurlar. Yani hem bitki hem de etle beslenirler. Bazı kuşlar ise meyve yiyen gruptandır (fructivor). Kuşlar doğada böceklerin kontrolü ve tohumların dağılımı üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bazı kuşlar örneğin nektar yiyen kuşlar bazı çiçekli bitkilerde tozlaşmayı sağlarlar (Demirsoy, A.,1992), (<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.4. Kuşlarda Yuva ve Yumurta

Kuş yavruları sert kabuklu yumurtadan çıkarlar. Bazı kuşlar her gün yumurta verir. Bazıları ise yıllar süren aralıklarla. Kuşlar yumurtlama ve yavrularını yetiştirmek amacıyla yuva yaparlar. Yuvaları ağaç dalları, yüksek uçurumlar veya toprakta yere yaparlar.çoğu kuş, yavrusuna en azından uçmayı öğrenene kadar bakar. En büyük kuş yumurtası Deve Kuşu yumurtasıdır. (11 18cm) çapında ve 1400gr. Ağırlığındadır.

Kuluçka dönemi kuşların türlerine göre çeşitlilik gösterir. Ayrıca ısı da değişkenlikte etken olabilmektedir (Demirsoy, A.,1992),

(<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.5 Kuşlarda Göç

Birçok kuş türü serin iklimlere üremek için ve yaz besini için göç eder. Kış gelince de ılık iklimlere göç ederler. Kuşların böylesi düzenli göç etmelerinin nasıl olduğu tam olarak bilinmemektedir. Ama birçok insan kuşların nereye uçacaklarını; nasıl bildikleri sırrını çözmeye çalışmaktadır (Demirsoy, A., 1992),

(<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.6. Kuşların Sınıflandırılması

Kuşlar biyolojik sınıf olan Aves grubuna aittir ve dünyanın hemen her yerinde yaşarlar. Kuşlar amniyottur (yumurtasını kurumaya karşı koruyan kabuğu bulunan grup). Örneğin dinazorlar, kuşlar ve sürüngenler bu gruptandır. Kuşlar 9000 değişik türlerdedir. Bunlar 24 order ve 146 familyadırlar (Demirsoy, A., 1992),

(<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.7. Kuş Şarkıları

Kuşlar güzel ve değişken şarkılar söyler. Bir çok kuş şarkısı her yıl nadir oluşur. Kuş şarkıları ses organı olan ve soluk borusuna yerleşmiş syrinks denilen bir yapı sayesinde oluşur. Şarkı söylemek için kuş havayı ciğerinden syrinksse doğru üfler (Demirsoy, A., 1992), (<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.8. Kuşların Kalp Ritmi ve Solunumu

Kuşların uçuşu için çok fazla oksijene ihtiyaç vardır. Ayrıca çok güçlü dolaşım sistemine de sahiptirler. Kuşların kalp atışı insanlardan daha hızlıdır. Kalp atışı dakikada yaklaşık 1000 defa olan kuşlar vardır. İnsanda ise 60-90 dır. Kuşlar iki küçük akciğere sahiptirler. Akciğerlerinde gaz kesecikleri vardır. Bu kesecikler uçuş anında ciğerlerin basınca karşı korunmasını sağlar. Ayrıca içi boş kemiklere sahip olmaları solunumla

aldıkları havayı kemiklerine doldurarak uçuşta vücut ağırlıklarını da azaltmış oluyorlar (Demirsoy, A., 1992), (<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.9. Kuşların Göçü

Kuşların göç etmelerindeki en büyük etken besindir. Dondurucu soğuklar değil, soğuk nedeniyle besin bulamamaları kuşların göç etmesine neden olur. Besin bulabildikleri sürece kuşlar soğuğa dayanabilirler. Zaten tohumla beslenen kuşlarda göçmen olma oranı, böceklerle beslenen kuşlara göre daha düşüktür. Böcek popülasyonları havalar soğuduğunda ortadan kalkar. Ayrıca üreme döneminde kuşlar arasında rekabet artar. Üreme döneminde kendileri ile beraber yavrularını da beslemek zorundadırlar. Bu nedenle kışın kalabalık gruplar halinde beslenebilen kuşlar üreme zamanı geldiğinde aralarındaki rekabeti azaltmak ve yeterli besin bulabilmek için göç ederek daha geniş alanlara dağılmaktadırlar (Demirsoy, A., 1992),

(<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.10. Kuşlarda Göç Öncesi Yağ Birikimi

Göç başlamadan önce kuşlar olabildiğince çok besin tüketir ve yediklerini yağa dönüştürürler. Çünkü 1g yağ yakıldığında aynı miktardaki karbonhidrat ve proteinden iki kat daha fazla enerji ve su açığa çıkar. Göç sırasında biriktirilen yağlar tüketilir. Kuşlarda göç öncesi uçuş kaslarını geliştirmek ve uçuş tüylerini yenilemek gibi başka hazırlıklar da olduğu görülmektedir (Demirsoy, A., 1992),

(<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>).

5.1.11. Değişik Yüksekliklerde Göç Eden Kuşlar

Kuş göçü 300 ila 1000 metre arası yükseklikte yoğun olmakla birlikte çok yükseklerde uçan kuşlar da vardır. Kuşlar rüzgarın şiddeti ve bulutluluk miktarı gibi çeşitli faktörleri değerlendirerek kendileri için en uygun ve en avantajlı yükseklikte uçmayı tercih ederler (Demirsoy, A., 1992),

(<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>).

5.2. Kuşların Göç Ederken Kullandıkları Pusulalar ve Kuşların Göç Yolları

5.2.1. Güneş Pusulası

Kuşların yönlerini bulmak için güneşi kullandıklarını kanıtlayan deney düzeneği hazırlanmıştır. Deney sonucuna göre bir ayna ile güneş ışınlarının yönü değiştirilmiştir. Bu durumda kuşlar şaşırmakta ve değişen güneş ışınlarını kullanarak yönünü bulmaktadırlar (<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>).

5.2.2. Yıldız Pusulası

Gece göç eden kuşların yönlerini bulmak için yıldızların konumundan yararlandığını kanıtlayan deney yapılmıştır. Deney düzeneğine göre, Kutup Yıldızı'nın konumuna göre yönünü belirleyen kuş, gökyüzü 90 derece döndürüldüğünde bile kutup yıldızının konumu değişmediği için gitmesi gereken doğru yönü bulabilmektedir. Gökyüzü bulutlu olduğunda ise kutup yıldızını göremediği için yolunu şaşırabilmektedir (<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>).

5.2.3. Manyetik Alan Pusulası

Yapılan araştırmalar sonucunda kuşların göç ederken dünyanın manyetik alanını kullandıkları belirtilmektedir (<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>).

5.2.4 Yükselen Sıcak Hava Termalleri

Leylek, turna ve yırtıcı kuşlar gibi geniş kanatlı büyük kuşların sürekli kanat çırpması çok zordur. Bu nedenle bu kuşlar kanat çırpmadan yükselen sıcak hava termallerini kullanıp süzülerek uçmayı tercih ederler. Gece termal hava akımı olmadığı için gece göç etmezler (<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>).

5.3. Kuşların Türkiye Avrupa ve Afrika Üzerindeki Göç Yolları

5.3.1. Süzülerek Göç Eden Kuşların Türkiye Üzerindeki Ana Göç Yolları

Süzülen kuşlar kara üzerindeki termalleri kullanmak zorunda olduklarından denizi geçerken Boğaziçi gibi en dar noktaları tercih ederler. Ayrıca yüksek dağları da aşarken Artvin–Borçka ve Hatay-Belen gibi daha alçak olan geçitleri kullanırlar. Bu sebepten dolayı sonbahar göçünde leylek, pelikan, turna ve yırtıcı kuşlar gibi süzülen kuşlar Türkiye'ye kuzeybatıda Kırklareli ve İstanbul üzerinden veya kuzeydoğuda Artvin üzerinden gelirler. Artvin üzerinden girenlerin bir kısmı Güney-Güneybatı yönünde yelpaze şeklinde dağılıp geniş bir hatta Türkiye'yi terk eder. Kuzeybatıdan girenler ise Anadolu'yu güneydoğu istikametinde çapraz kat ederek Hatay İli'ne ulaşırlar. İlk bahar göçünde de hemen hemen aynı yolları takip ederek geri dönerler (<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>).

5.3.2. Avrupa Afrika Arasındaki Ana Kuş Göç Yolları

Sıcak hava termalleri sadece karalar üzerinde olduğu için süzülen göçmen kuşlar denizi geçmek zorunda kaldıkları zaman en dar geçitleri tercih ederler. Bu nedenle Avrupa Afrika arasında göç eden kuşlar özellikle Cebelitarık ve İstanbul Boğazı'nda yoğunlaşır. Bu duruma benzer olarak da Kuzey ve Güney Amerika arasında göç eden süzülen kuşlar Panama Kanalı'nda yoğunlaşırlar (<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>).

5.4. Kuş Gribi

1- Kuş gribi nedir?

Tavuk vebası olarak da bilinen hastalık, kuş gribi virüslerinin sebep olduğu kanatlı hayvanların çok bulaşıcı ve öldürücü seyreden bir hastalıktır.

2- Hastalık hangi hayvanlarda görülür?

Kuş gribi, evcil kanatlı hayvanları daha çok etkilemekle beraber, bütün kanatlı hayvanlarda ve domuzlarda görülür. Bunların yanı sıra hastalık insanlara, atlara, balina ve fok balığı gibi deniz memelilerine de bulaşabilir (Toker, H., 2005).

3-Hastalık hayvanlar arasında nasıl bulaşır?

Göçmen su kuşları (yaban ördeği, yaban kazı vb.) hastalık etkenini taşımakla birlikte, kendileri hastalığa yakalanmazlar. Bu enfekte kuşların salya, burun akıntısı ve dışkılarıyla doğrudan veya bu salgularla kirletilen yüzeylere temas eden evcil kanatlı hayvanlar hastalığa yakalanabilir. Hastalık hayvanlar arasında hızla yayılır ve bütün sürünün ölümüyle sonuçlanabilir. Kuş gribinin kanatlı hayvanlardaki kuluçka süresi birkaç saat ile 2-3 gün arasında değişmektedir.

4- Hastalık insanlara bulaşır mı?

Etkenin normalde insanlar için hastalık yapıcı etkisi yoktur. Ancak , yapısındaki mutasyonla oluşan birtakım değişikliklerle birlikte insanlarda da hastalık yapabilme özelliği kazanmaktadır. Hastalığın insandan insana bulaştığına dair henüz önemli bir bilgi söz konusu değildir. Ancak, hastalık hasta veya hastalıktan ölmüş hayvanlara temas edilmesi, bu hayvanların gözyaşı, burun akıntısı, boğaz akıntısı veya dışkılarıyla temas edilmesi ya da bu hayvanlara ait çıkartılarla kirlenmiş yüzeylere temas edilmesiyle insana bulaşır. Ayrıca, hastalık etkeninin karıştığı havanın solunmasıyla da bulaşma olmaktadır.

5-Hastalığın insanlardaki belirtileri nelerdir?

İnsanlarda ateş, boğaz ağrısı, kas ve eklemlerde ağrı, kuru öksürük, solunum güçlüğü gibi klasik grip belirtilerinin yanı sıra, farklı olarak ishalin de görülebileceği ifade edilmektedir. Kuş gribinin insanlardaki kuluçka süresi 2-4 gündür.

6- Hastalıkta risk grupları nelerdir?

Kanatlı hayvanlar arasında salgınlara sebep olan mevcut kuş gribi tipinin, sadece kanatlı hayvan yetiştiren ve bu hayvanlarla sıkı teması olan insanlara bulaşması söz konusu olabilmektedir. Bu alanlarla ilgili olmayan diğer insanlar için bir riskten bahsedilmemektedir.

7- Hastalık kanatlı hayvan ürünlerinin tüketilmesi ile bulaşır mı?

Kanatlı hayvan etlerinin pişirilerek tüketilmesi halinde, insanlarda hastalık oluşması mümkün değildir. Ayrıca veteriner hekim kontrolünden geçmiş piyasadaki ürünler için

herhangi bir riskin de bulunmadığı bilinmektedir. Bunun yanı sıra, yine yumurtaların da pişirildikten sonra yenmesi halinde herhangi bir problem oluşturmamaktadır. Aslında, bu ürünlerin çiğ veya az pişmiş olarak yenmesiyle başka hastalıklar da bulaşabileceğinden, hayvanlara ait bütün ürünlerin iyice pişirildikten sonra yenmesi ve kesinlikle çiğ veya az pişmiş olarak tüketilmemesi de önemli bir ilmi gerçektir. Esasen kuş gribi etkeni virüs dış ortama dayanıklı değildir (Toker, H., 2005).

5.4.1. Türkiye’de Kuş Gribi

Türkiye ‘den geçen göçmen kuşlar Manyas Kuş Cenneti’nde konakladıkları için Balıkesir İli’nde çok sayıda kümes hayvanının ölmesine sebep olmuştur. Bu gelişmeler üzerine bölgede 21 günlük karantina uygulanmış ölü ve canlı tüm kümes hayvanları imha edilmiştir. Sonuç olarak tehlike atlatılmıştır. Hatay İli’nde de bazı tedbirler alınmıştır. Daha sonra doğu illerimizde özellikle Van ilimizde ortaya çıkan kuş gribi vakasında bir aileden üç çocuk kaybedilmiştir. Bunu ölümle sonuçlanan başka vakalar da takip etmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda tüm yurttaki kanatlı kara av hayvanı avcılığına av yasağı konulmuştur. Bununla beraber tehlike altında olan illerimizde evde yetiştirilen kanatlı hayvanlar topluca imha edilmiştir. Tarım bakanlığının açıklamasına göre ev kümes hayvanı yetiştirilmesine son verileceği belirtilmiştir. Yurdumuzda kuş gribinden ölen insanların olması çok acı ve bir o kadar da düşündürücü bir durumdur. Genel olarak üçüncü dünya ülkelerinde mevcut olan bu hastalık eğitimsizliğin ve yoksulluğun bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

5.4.2. H5N1 Kuş Gribi Virüsünün Çıkışı ve Yayılışı

- Şubat 2003:
Virüs Hong Kong’da bir kişinin ölümüne neden olarak ilk kez gündeme gelmiştir.
- Aralık 2003:
Güney Kore’de ilk H5N1 kuş gribi salgını.
- Ocak 2004:

Çin ve Japonya'da H5N1 kuş gribi salgını sonra Tayland ve Vietnam'a da ulaştı, bu son ülkelerde sekiz kişi öldü. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), ABD ve İngiltere'de aşı için gönüllü aramaya başladı. Mart 2004:

Virüs Asya'daki kuş sürüleri arasında yayıldı ve bu sürülerle batıya doğru da ilerlemeye başladı. Vietnam ve Tayland'da yeni insan ölümleri meydana geldi.

- Ağustos 2004:

100 milyon tavuk itlaf edildi. Çin domuzlarda da kuş gribi görüldüğünü duyurdu.

- Kasım 2004:

DSÖ, milyonlarca insanı öldürebilecek bir salgın olabileceğine dikkat çekti.

- Aralık 2004:

Yıl içinde H5N1 kuş gribi virüsü 32 kişinin ölümüne neden oldu.

- Şubat 2005:

Vietnam'da bu defa 12 ölüm. H5N1 Kamboçya'ya da yayıldı.

- Mayıs 2005:

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Ocak 2004'ten beri Vietnam, Kamboçya ve Tayland' da 53 kişinin öldüğünü duyurdu.

- Ekim 2005:

Asya'dan gelen göçmen kuşların geçiş yolunda bulunan Romanya, Türkiye, Yunanistan, Rusya, Makedonya, Hırvatistan, İtalya, Almanya ve İsveç'te kuş gribi tespit edildi (<http://kuşgribi.blogspot.com/>).

5.5. Tavşanlar Hakkında Genel Bilgiler

Tavşan büyük gözleri, hayli uzun kulakları, sürekli çevreyi koklayan burnu ve dudaklarının dışında iri, kazma dişleriyle ilginç bir hayvandır. Kulakları başlarından daha uzundur. Arka bacakları iyi gelişmiş, kuyrukları kısa olan bu hayvanların üst dudakları da derinlemesine yarıktır. Boyları yaklaşık 60 cm gelir. Kuyrukları 7 cm' dir. Ağırlıkları da 7 kg ömürleri 5-10 yıl arası değişir.

Tavşanlara Avustralya, Yeni Zelanda, Madagaskar ve Güney Amerika dışında dünyanın hemen her yerinde rastlanır. Belirtilen yerlere de tavşanlar insan eliyle

taşınmıştır. Sıçrayarak yürürler. Bir sıçrayışta yaklaşık 4 metre uzaklığa atlayabilirler. Hızlı koşucudurlar. Saatte 70 km hıza erişebilirler.

Beslenmeleri de oldukça yaygındır. Tavşan yazın başlıca Baklagiller (Fabaceae) ve Buğdaygillere (Poaceae) ait çayır otları, kışın ise Gülgiller, Kadıntuzluğugiller (Berberidaceae) ailesindeki çalılar, meşe ve titrek kavağın kuru yaprak, kabuk ve alçak sürgünleri, kurumuş otlar ve ayrıca kesim alanlarında bulduğu yosun ve ökseotlarını kemirerek beslenirler. Bu besinlerden aldığı suyla yetinir ayrıca su içmezler. Tavşanların yadırganan bir davranışı vardır; dışkı yeme. Genellikle gece yaptığı dışkıları yerler. Gece ve gündüz yaptığı dışkısı farklıdır. Böylece tam sindirilmemiş besinlerden daha fazla maksimum düzeyde yararlanmış olurlar (Akbaba, G., 2001).

Kemirmek, onlar için bir yaşam biçimidir. Yalnızca beslenmek için değil, dişlerini bilemek için de kemirirler. Dişlerindeki mine tabakası kesici dişlerin dış yüzünü de kaplar. Kesiciler aşındıkça iç yüzleri eğilerek daha kesici bir hale gelir ve tıpkı neşter gibi olur. Tavşanların köpek dişleri yoktur. Kemikleşmiş damakları da enine dar bir köprü oluşturmuştur.

Bir tavşan yedi ayına geldi mi eşeyssel olgunluğa erişir. Gebelik süreleri 42 gündür. Bir defada 3-6 arası yavru doğururlar. Bu değişkenliğin nedeni de yaştır. Yaşlandıkça ya da gençken daha az yavru yaparlar. Yavrular 7-8 haftalıkken süttten kesilirler. Tavşanlar doğumdan 1-5 gün önce yine çiftleşirler. Bu nedenle rahmin birisi gelişmiş yavrularla dolu iken diğeri yeni döllenmiş yavruları içeriyor olabilir. Bu nedenle de, üst üste gebelik denen durum (süperfetasyon) görülür.

Yavrular tüylü ve gözleri açık doğarlar. Doğumdan hemen sonra hoplaya zıplaya koşabilirler.

Tavşanlar yılda iki kez kıl değiştirirler. Yaz ve kış kürkleri farklı renktedir. Tavşanların en gelişmiş duyu organları burunlarıdır. Yabani tavşanlar burunlarıyla her şeyi tanırlar. Hatta evcil tavşanların bile sahiplerini ellerinin kokusundan tanıdıkları bilinmektedir. Erkek ve dişi tavşanlar korktuklarında ya da kendilerini korumak istediklerinde bir savunma davranışı olarak da idrar püskürtürler.

Tavşanları en belirgin ve kuvvetli organlarından biri de gözleridir. Başın iki yanında bulunan gözleri sayesinde tavşan 190 derecelik açıyla çevreyi görür ve böylece doğal

düşmanlarına karşı kendini savunur. Tavşan yaklaşan düşmanını 3 metre uzaktan görür ve kaçmaya başlar. Bir de tavşan gözleri açık olarak uyur.

Uzun kulaklarsa vücut sıcaklığını düzenlemede önemli rol oynar. Kulaklarındaki kan damarları sıcak havalarda genişleyerek daha çok kan dolaşımını ve böylece dışarıya daha çok ısı verilmesini sağlar (Akbaba, G., 2001), (Demirsoy, A., 1992).

5.6. Yaban Domuzu Hakkında Genel Bilgiler

Boyları 150 cm, omuz yükseklikleri 100 cm, kuyrukları 40cm; ağırlıkları 200 kg kadardır. Özellikle sonbaharda ağırlıkları artar. Erkekleri daha büyüktür. Boyunları kısa ve kalındır. Bu nedenle başlarını sağa sola fazla çeviremezler. Genel vücut renkleri kırçıl siyahtan açık boza kadar değişir. Kılları sert ve uzundur. Renkleri kışın daha koyudur. Köpek dişleri gelişmiştir. Erkeklerde altçenedeki köpekdişleri 18-20 cm. kadar uzun olur ve ay şeklinde geriye kıvrılır. Üst köpek dişleri daha kalın ve kısa olup, yukarı doğru kıvrılmıştır. Dişilerin köpekdişleri erkeklere nazaran çok küçüktür. Burun kısmı uzun, ucu yassı ve oldukça serttir. Toprağı eşeleyecek yapıdadır. Uygun bitki örtüsüne sahip her türlü ortamda yaşarlar. Ancak geniş yapraklı ve karışık ormanları tercih ederler. Sazlıklar, sık çalılıklar, kamışlıklar, saz ile çevrili bataklıklar, göl ve akarsu kenarındaki sık çalılıklar ve çalıkların olduğu meralarda yaşarlar genellikle gece dolaşır ve yayılırlar. Yalnız kışın gündüzleri işlektirler, yerlerini sık sık değiştirirler. Kızışma dönemleri dışında dişiler, yavrular ve genç erkekler sürüler oluştururlar. Sürübaşı, genellikle yaşlı bir dişidir. Yaşlı erkekler tek tek dolaşırlar, nadiren grup oluştururlar. Ekim kasım aylarında çiftleşirler. Gebelikleri 133-140 gün sürer. Dişileri şubat sonu mart başında bir batında 6-12 yavru doğururlar. Yeni doğan yavruların ölüm oranı oldukça yüksektir. Yeni doğan yavrular bir hafta sonra annelerini izleyebilecek duruma gelirler. Yaklaşık on ayda eşeyssel olgunluğa gelirler. Çok iyi yüzer ve çamurlanmayı çok severler. Toprağı burunları ile kazıp eşerler, çıkan böcek, larva, solucan, yumuşakca, kertenkele, kurbağa, kuş yumurtası, kuş yavruları ve fareleri, keza bitkilerin yumuşak yeşil kısımlarını, bitki yumrularını ve köklerini yerler. Kuvvetli çeneleri ile mısır, fasulye, patates, pancar, şalgam gibi bitkilerini kopararak ve sökerek yerler. Selulozu geviş getirenler kadar iyi değerlendiremezler. Tarıma bazı yerlerde

çok zararlı olurlar. Bir gecede 5-20 km. kadar uzağa gidebilir, karınlarını doyurup tekrar geri dönerler. Yabandomuzları 15-25 yıl yaşarlar. Etleri, derileri ve kılları değerlidir.

Yabandomuzuna, yurdumuzun Orta ve Doğu Anadolu'da barınmalarına uygun çalı ve orman örtüsü bulunmayan, geniş step ve düzlüklerin yaygın olduğu birkaç ilin dışında, her tarafta rastlanır. Ormanlık alanlarda daha bol bulunurlar. Dünyanın birçok yerinde birbirinden bağımsız evcilleştirilmişlerdir (Demirsoy, A., 1992).

5.7. Trakya'da Yaşayan Bazı Av Hayvanı Türleri

5.7.1. Bildircin (*Coturnix coturnix*)

Bütün Anadolu'da yazın görülen ve kuluçkaya yatan kuşlardır. Trakya'da yerlidirler. Boyu 18 cm olan bu kuşlar 4 – 7 adet yumurta yapmaktadırlar. Yaşam yeri olarak ekili tarlalar, çayırlar ve steplerde yaşarlar besini tahıl tohumları ve böceklerdir. Göçmen ve yerli kuşlardır. Kuluçka süresi 16-27 gün arasındır. Uçuş süresi 4-7 haftadır. Bu kuşlar ortalama 4-7 yıl yaşarlar (Demirsoy, A., 1992).

5.7.2. Sülün (*Phasianus colchicus*)

Çin'den Balkanlara kadar yayılmışlardır. Türkiye'nin Trakya ve Marmara Bölgesi'nde bulunan yerli kuşlardır. Dişilerin boyu 53-63 cm, erkeklerin boyu ise 66-89 cm dir.8-12 yumurta yaparlar.Tarlalarda yaşarlar. Meyve, tohum, taze bitki kökleri ve böceklerle beslenirler.Yerli kuşlardır. Kuluçka süresi 23-24 gündür.7 yıl yaşarlar (Demirsoy, A., 1992).

5.7.3. Çil Keklik (*Perdix perdix*)

Akdeniz sahil şeridi hariç Türkiye'nin her yerinde yaşarlar. Boyları 30 cm dir. 10 - 20 adet yumurta yaparlar. Tarlalarda yaşarlar. Meyve, tohum, taze bitki kökleri ve böceklerle beslenirler. Kısmen yerli kuşlardır. Kuluçka süreleri 24-25 gündür. Uçuş süresi 13-14 gündür. Ortalama yaşam 5-7 yıldır (Demirsoy, A., 1992) .

5.7.4. Kınalı Keklik(*Alectoris chukar*)

Balkanlardan Çin'e ve güneyde Filistin'e kadar yayılmışlardır. Bütün Türkiye'de yerlidirler. Boyu 33 cm dir. Yumurta sayıları 8-16 arasındır. Tarla ve çayırlık alanlarda,

dağların kayalıklarında yaşarlar. Bitki ve böceklerle beslenirler. Yerli ve gezici kuşlardır. Kuluçka süreleri 22-24 gündür. Uçma süreleri 28-20 gündür. 8 yıl yaşarlar (Demirsoy, A., 1992).

5.7.5. Üveyik (*Streptopelia turtur*)

Avrupa'dan Sibirya'ya ve Türkistan'a kadar yaygındırlar. Tüm Türkiye'de yazın kuluçkaya yatan türdür. Boyu 27 cm dir. 2 adet yumurta yaparlar. Ekili ovalara yakın ormanlarda ve şehir içlerinde yaşarlar. tohumlar, böcekler ve salyangozlarla beslenirler. Yerli ve göçmen kuşlardır. Kuzeyden güneye göç ederler. Kuluçka süresi 14 gündür. Uçuşları 21 gündür. 12 yıl yaşarlar (Demirsoy, A., 1992).

5.7.6. İspinoz

Tüm Türkiye'de her mevsim görülen yerli kuşlardır. Boyu 15 cm dir. 4-7 yumurta yaparlar. Ormanlarda, parklarda, bahçelerde ve ağaçlık yerlerde yaşarlar. Genellikle bitkilerle beslenirler ancak yavruları böcek yer. Yerli, gezici ve göçmen kuşlardır. Kuzeydekiler Kuzey Afrika'da kışlarlar kuluçka süresi 13 gündür. Uçma süresi de 17 gündür (Demirsoy, A., 1992).

5.7.7. Al kuşaklı Kaz-Suna(*Tadorna tadorna*)

Bütün Türkiye'de bulunur. Boyu 61 cm dir. 8-12 adet yumurta yaparlar. Deniz ve tuzlu göl kenarlarında yaşarlar. Tuzlu yengeçleri, küçük salyangoz, su bitkileri ve böceklerle beslenirler. Ülkemizde yerli ve göçmen kuşlardır. Güney ve Batı Avrupa'da kışlarlar. Kuluçka dönemi 28-29 gün sürer. Uçma 42-44 gündür. 11-30 yıl arası yaşarlar (Demirsoy, A., 1992).

5.7.8. Macar Ördeği(*Netta rufita*)

Orta Asya'dan İspanya'ya kadar olan kısımda kuluçkaya yatarlar. Orta Karadeniz ve Akdeniz sahilleri ile Trakya'da kışlayan göçmen kuşlardır. Anadolu'da da her mevsim görülen kuşlardır. Boyu 56 cm dir. 6-12 adet yumurta yaparlar. Kamışlı ve sazlı göllerde yaşarlar. Bitkilerle bazen de sümüklü böcekler vs. ile beslenirler yerli, gezici ve göçmen kuşlardır. Kuluçka süresi 26 gündür. 11 hafta uçarlar. 15 yıl kadar yaşayabilirler (Demirsoy, A., 1992).

5.7.9. Yabani Tavşan(*Lepus europaeus*)

Tüm dünyaya yayılmışlardır. Güney Amerika'ya, Avustralya'ya Madagaskar'a ve Yeni Zelanda'ya insan eliyle taşınmışlardır. Boyları 44 cm dir. 3-6 yavru doğururlar. Bir kısmı toprak içindeki oyuklarda yaşar. Alaca karanlık ya da gece işlektirler. Herbivordurlar (otla beslenme). Kötü hava koşullarında besince zengin alanlara gruplar halinde göç ederler. Gebelik süreleri 42 gündür (Demirsoy, A., 1992).

5.7.10.Yabani Domuz (*Suscrofa scrofa*)

Türkiye'nin hemen her yerinde yaşarlar.

5.8. Türkiye'de Özellikle Trakya'da Nesli Tükenmekte Olan Yabani Hayvanlardan Bazıları

Çizelge 5.1. Trakya'da Nesli Tükenme Sınırında Olan Yaban Hayvan Türleri

Hayvanların Cinsi	Yaşadığı Yer	Son Durum
Geyik (<i>Cervus elaphus</i>)	Trakya ve Batı Anadolu	Avcıların dikkatini çok çekiyor. Sayıları çok azalmış durumda. Devlet tarafından korunuyor. Trakya'da sınır bölgesinden Bulgaristan'a sığınıyor.
Karaca (<i>Capreolus capreolus</i>)	Trakya, Batı ve Orta Anadolu	Geyik ile aynı kaderi paylaşıyor. Sınırdan geçerek güvenli topraklara kaçıyorlar.
Yaban Domuzu (<i>Suscrofa scrofa</i>)	Türkiye'nin hemen her bölgesinde yaşamaktadır.	Yabandomuzu eti ihracatının başlaması ile birlikte çok büyük kıyım uğradı. Yeni doğmuş yavru ve gebe hayvanlar bile kıyımdan kurtulamıyor.

Kaynak: (Demirsoy, A., 1992)

Çizelge 5.2'de Türkiye' de özellikle Trakya'da yaşayan ve nesli tükenmekte olan yaban hayvanları gösterilmektedir.

6. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Tekirdağ İli'nde yapılan kara avcılığı ile ilgili olarak; bölgedeki av hayvanlarının tanınması, korunması ve sürdürülebilir avcılık için yapılabileceklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda av hayvanların hayatına etki eden olumsuz faktörlerin belirlenmesi ve alınması gereken tedbirleri, avcılık ile ilgili uygulamaların neler olduğunu içeren bilgiler avcılara uygulanan anket yoluyla toplanmıştır.

Anketler il ve ilçelerde mevcut avcı derneklerine üye avcılara uygulanmıştır. Anketler yanında avcılar ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca konuyla ilgili olarak yayınlanan makale ve görüşlere de bu bölümde yer verilmiştir. Avcılarla yapılan anket ve birebir görüşmelerin sonuçları bu bölümde değerlendirilmiştir.

Avcılardan anket yoluyla toplanan bu bilgiler çeşitli konu başlıkları altında incelenmiştir.

6.1. Anket Uygulanan Avcıların Yaş Dağılımı

Çizelge 6.1. Avcıların Yaş Yüzdelerik Dağılımı

Avcıların yaşları	(19-25)	(26-30)	(31-40)	(41-50)	(51-60)	(61 ve üstü)
Oranları(%)	6.0	8.0	26.0	27.0	22.0	11.0

Çizelge 6.1'de anket uygulanan avcılarının yaş ortalamalarına bakıldığında, yaşların 18 ile 75 yaş arasında değiştiği görülmektedir. Anket uygulanan avcılarının yaşları bakımından 30 ile 60 yaş arası avcı sayısının fazla olduğu anlaşılmaktadır. En düşük oran olarak da 19-25 yaş ve 61 üstü yaşlar olduğu belirtilmektedir.

Anket uygulanan avcılarının eğitim durumları, ilköğretim, orta, lise ve fakülte olarak değiştiği görülmüştür. Kırsal alanda ikamet eden nüfusa paralel olarak avcılarının eğitim durumları da genelde ilköğretim ve orta okul seviyesinde yoğunlaşmaktadır. Ardından lise ve daha az oranda fakülte mezunu avcılarımızın mevcut olduğu görülmektedir.

6.2 Avcılar Tarafından Avlanan Av Hayvanı Türü ve Adeti

Avcılara hangi kara av hayvanını avladıkları sorusu yöneltilmiştir. Avcıların av sezonu ve av hayvanı türüne göre değişik oranlarda av hayvanı avladıkları çizelge 6.2' de gösterilmektedir.

Çizelge 6.2. Av Hayvanlarına Göre Avlanma Tercih Oranları(%)

Av Hayvanları	Avlanma Oranı (Evet) (%)	Avlanmama Oranı (Hayır)(%)
Kaz- Ördek	100.0	-
Bıldırcın	98.0	2.0
Üveyik	90.0	10.0
Tavşan	99.0	1.0
Domuz	88.0	12.0
Keklik	2.0	98.0
Çil	-	-

Çizelge 6.2'ye göre avcıların %100 oranıyla en fazla ördek-kaz avına çıktıkları belirlenmiştir. Bunu tavşan ve bıldırcın avı takip ettiği görülmektedir. Tavşan avı için %99 ve bıldırcın avı için %98'lik bir oranda katılım olduğu görülmektedir. Üveyik için avcıların %90'ı ava çıktığı, %10'unun üveyik avlamadığı vurgulanmıştır. Av hayvanlarının avlanma oranı ile bu hayvanların doğadaki sayılarının paralel olduğu görülmektedir. Bir av hayvanı sayıca ne kadar fazla ise o kadar çok sayıda avlanılmaktadır. Ancak bazı av hayvanı türlerinin avcılığı domuzda olduğu gibi çok tehlikeli ve zordur. Bu da avlanan av hayvanı sayısını düşüren bir faktördür.

Domuzun sayıca hızla çoğaldığı gözlenmesine karşılık çok zor avlandığı için herkes tarafından avlanması tercih edilen bir hayvan değildir. Oranlara bakıldığında domuzun %88 oranında avlandığı, %12 oranında tercih edilmediği saptanmıştır. Domuz zor avlanan bir hayvan olduğu için domuz avına genel olarak grup halinde gidildiği belirtilmektedir. Domuz avının yasaklandığı alanların bazılarında örneğin Malkara ve Şarköy İlçeleri'nde sayıca hızla çoğalan bu hayvanların tarım ürünlerine çok zarar verdiği belirtilmektedir. Bu nedenle de av yasağı ile ilgili kararların bölgesel alınması gerektiği vurgulanmaktadır.

Keklik ise ilde nesli tükenmekte olan kuşlar grubunda yer aldığı için avlanma oranı düşük görülmektedir. İl'de en yoğun keklik Marmara Ereğlisi'nde olduğu belirtilmiştir.

Avcıların %2'si keklik avladığını, %98'i avlamadığını ifade etmiştir. Aynı şekilde çil de bölgede nesli tükenmekte olan av hayvanı olduğundan, bölgede kalmadığı için çil avı yapılmadığı belirtilmektedir.

Avcıların sezon boyunca avlamış oldukları av hayvanı sayısını tespit etmek amacıyla yöneltilen soruya av hayvanı türü ve doğadaki sayıları doğrultusunda farklı cevaplar verildiği aşağıda çizelge 6.3'te görülmektedir.

Çizelge 6.3. Av Hayvanlarının Sezonluk Olarak Avlanma Miktarları:

Av miktarı Hayvanı % türü	(0- 10)	(11- 20)	(21 – 30)	(30 ve üstü)
Bıldırcın	12.0	35.0	26.0	18.0
Kaz - Ördek	100.0			
Tavşan	80.0	1.0		
Keklik	100.0			
Üveyik	90.0	10.0		
Domuz	99.0	1.0		

Çizelge 6.3'ten de anlaşılacağı gibi gerek büyük gerek ise küçük av hayvanı en yoğun olarak 0-10 adet arası avlandığı görülmektedir. Sadece bıldırcın miktar olarak en fazla avlanmıştır. Bunun da nedeni bölgede çok rastlanan ve sayıca fazla olan bir tür olmasıdır. Avcıların açıklamalarına göre, domuz, avlanması çok zor ve tehlikeli bir hayvan olarak ifade edilmiştir. Bunun yanında bazı avcıların fazla miktar avladıklarını söylemekten çekindiği, bazılarının ise abartılı cevaplar verdiği gözlenmiştir.

15 Ekim 1978'de Paris UNESCO evinde ilan edilen Hayvan Hakları Evrensel Bildirisi "Bütün hayvanlar yaşam önünde eşit doğarlar ve aynı var olma hakkına sahiptirler" "Zorunluluk olmaksızın bir hayvanın öldürülmesi yaşama karşı suçtur." "Çok sayıda yabani hayvanın öldürülmesi demek olan her davranış bir soykırım yani bir suçtur."

(<http://www.turcek.org.tr/pages.php?page=bilgibankasi&id=1808&item=0,180>)

(17.05.2006)

6.2.1. Nesli Tükenmekte Olan Av Hayvanı Türleri

Doğada sayıca azalmakta veya nesli tükenmekte olan kuş türlerini belirlemek amacıyla ankete katılan avcılara yöneltilen soru doğrultusunda bölgede önceden var olan ancak günümüzde rastlanılmayan av hayvanı türleri ve oranları Çizelge 6.4'te belirtilmiştir.

Çizelge 6.4. Nesli Tükenmekte Olan Av Hayvanları ve Rastlanmama Oranları (%)

Nesli Tükenmekte Olan Av Hayvanları	Avcıların Belirledikleri Oranlar(%)
Çil	100.0
Sülün	86.0
Keklik	82.0

Çizelge 6.4'e göre bölgede çil türüne hiç rastlanılmadığı yani nesli tükenme noktasına geldiği görülmektedir. Bazı avcı derneklerinin kendi bünyesinde bu hayvan türlerini üretme ve koruma altına alma gibi çalışmalar yürüttükleri görüşmeler sırasında ifade edilmiştir. Şarköy Avcılar Derneği keklik ve sülün üretimi yaptığını ve bu üretimi devlet desteği olmaksızın kendi bünyelerinde gerçekleştirdiğini açıklamaktadır. Bunun yanında Marmara Ereğlisi Avcılar Derneği tarafından bu bölgede keklik bulunduğu ve avlanmaları yasaklanarak koruma altında olduklarını belirtilmektedir. Bu iki ilçenin dışında çil, keklik ve sülün bulunmadığı, çoğaltılması için bazı avcı dernekleri tarafından girişimde bulunulduğu ancak ödenek sıkıntısı sebebiyle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı ifade edilmektedir. Çevre koşullarının bu türler için hala müsait olduğu ifade edilerek, çoğaltma çalışmaları ile bu türlerin korunabileceği ve nesillerinin tükenmesine engel olunabileceği vurgulanmaktadır.

6.3. Avcıların Avlanma Ruhsatı ve Avcılık İle İlgili Donanımları

Avcıların kayıt ve kontrol altına alınmasının gereği olan avlanma ruhsatı belli aşamalar sonucunda avcılara verilmektedir. Yeni düzenlemelerle avcılarının ruhsat alabilmesi için önce avcılık eğitimi almaları şartı getirilmiştir. Bu eğitim için avcı dernekleri buldukları bölgenin Çevre Orman Şube Müdürlüklerine dilekçe ile başvuruda bulunmaktadır. Değerlendirme sonucu müdürlüğün uygun gördüğü Halk Eğitim Merkezinde avcı eğitimi başlatılmaktadır. Bu kurslarda görev alan kişiler

- 1- Veteriner (Hayvan sağlığı konusunda bilgili)
- 2- Biyoloji öğretmeni (Av hayvanları hakkında genel bilgi)
- 3- Vaiz (Avlanma ahlakı)
- 4- Polis (Atıcılık ve tüfek ile ilgili bilgi verme)
- 5- Sağlık elemanı- hemşire (Yaralanmalarda ilkyardım bilgisi) şeklinde

görevlendirilerek avcı adaylarına bu dersler verilmektedir. Kurs bitiminde yapılan sınavlarda başarılı olan avcı adayları ruhsat alabilmektedirler.

Anket uygulanan avcılar içinde ruhsatsız olanlar yüzdelik olarak Çizelge 6.5'te gösterilmektedir.

Çizelge 6.5. Anket Uygulanan Avcıların Tezkere (Ruhsat) Sahibi Olma Oranları(%)

Ruhsatı Olan Avcılar	% Oranları
Var	97.0
Yok	3.0

Çizelge 6.5'e göre ankete katılan avcılarının, %97'sinin avlanma ruhsatının (tezkere) olduğu %3'ünün belge sahibi olmadığı ortaya çıkmıştır. Yeni düzenlemelerle Ruhsat alma işlemlerinin güçleştiği tüm avcılar tarafından vurgulanmaktadır. Bunun sonucu da ruhsat alan avcı sayısında azalmalar olduğu ifade edilmektedir. Avlanan kişiler olmasına rağmen ruhsatı olmayan çok sayıda avcılarının var olduğu ifade edilmektedir.

6.3.1. Av Tüfekleri ve Avcıların Avlanmak İçin Taşıdıkları Mermiler

Avcıların ne tür av tüfeği kullandığını tespit edebilmek amacıyla avcılara tüfeklerinin fişek adeti sorulmuştur. Bu doğrultuda ankete katılan avcılarının kullandıkları av tüfeklerinin fişek adeti çizelge 6.6 da görölmektedir.

Çizelge 6.6. Avcıların Kullandıkları Av Tüfeklerinin Fişek Adeti ve % Oranları

Fişek Adeti	(%) Oranı
1	24.0
2	47.0
3	16.0
4	12.0
8	1.0

Çizelge 6.6' da ki değerlere bakıldığında avcılarının kullandıkları av tüfeklerinin fişek adedi olarak %47'lik bir oranla en fazla iki adet fişek alan tüfekler kullanıldığı görülmektedir. %24'lük oranla 1 adet fişek alan tüfekler yer almaktadır. En az oranla 8 adet fişek alabilen ve otomatik olarak bilinen tüfekler yer almaktadır. Avcılığın pahalı bir uğraş olduğu ifade edilmektedir. Avcıların av için özel kıyafetlere, araç, silah, av köpeği, vs. gibi av malzemelerine ihtiyaç duydukları belirtilmektedir. Birçok avcının ekonomik nedenlerle av malzemelerinin yetersiz olduğu, bazılarının da babalarından kalma eski tüfekleri kullandıkları belirtilmiştir. Bunun yanında ekonomik durumu uygun olan profesyonel avcılarının tam donanımlı bir biçimde ava çıktıkları belirtilmektedir.

Av malzemeleri satan av bayileri avcılık sayesinde ekonomik gelir elde etmektedirler. Buralarda av kıyafetleri, malzemeleri ve silahların satışı yapılmaktadır. Avcılar için çeşitli avcılık dergileri yayınlanmaktadır. Bu dergilerde avcılarının kendi yazıları ile birlikte av malzemeleri ve silahlar hakkında gerek bilgi gerekse satış reklamları yer almaktadır.

Avcılara ava çıkarken aldıkları fişek adedi sorulduğunda; avlanan hayvanın türüne göre değiştiği açıklaması yapılmıştır. Av hayvanlarının doğadaki mevcudu ve avlanma zorluğu doğrultusunda avlanma sayıları değişmektedir. Bu nedenle sayıca çok avlanılabilen av hayvanı için av sırasında fazla mermi bulundurulmaktadır. Az avlanılan tür için de az sayıda mermi alınmaktadır.

Anket sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Çizelge 6.7' deki değerler elde edilmiştir

Çizelge 6.7. Avcıların Ava Giderken Aldıkları Mermi Adeti Oranı (%)

Mermi Av Adeti Hayvanı %	(0- 10)	(11- 20)	(21 – 30)	(30 Ve Üstü)

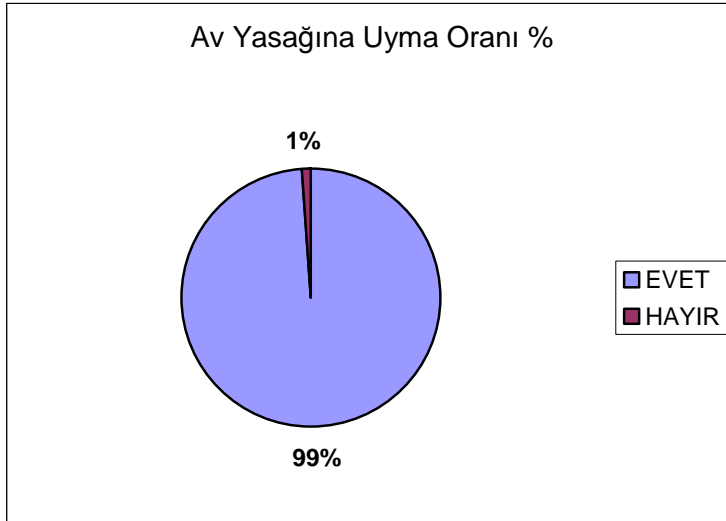
Türü				
Bıldırcın	0.0	41.0	29.0	30.0
Tavşan	90.0	8.0	2.0	
Domuz	96.0	4.0		

Çizelge 6.7 verileri doğrultusunda 0-10 arası mermi ile ava çıkan avcılarının sayıca az avlanabilen tavşan ve domuz avladıkları görülmektedir. Sayıca fazla avlanılan bıldırcın için mermi adetinin arttığı görülmektedir. Değerler gösteriyor ki her av hayvanı türü farklı oranda avlanılabilmektedir. Av hayvanlarının doğadaki sayıları ve avlanma kolaylığı paralelinde mermi taşındığı belirtilmiştir. Bu doğrultuda kullanılan fişek adeti de avlanma sayısı ile paralellik göstermektedir.

6.4. Avcılık İle İlgili Kural Ve Yasaklar

Doğada mevcut av hayvanı türlerinin üremesi ve korunması amacıyla Merkez Av Komisyonu tarafından belirlenen dönemlerde avlanmaya izin verilmektedir. Avcılara av yasağına uyulup uyulmadığı hakkında sorulan sorulara verilen cevaplar Grafik 6.1' de gösterilmiştir.

Grafik 6.1. Avcıların Av Yasağına Uyma Oranı (%)

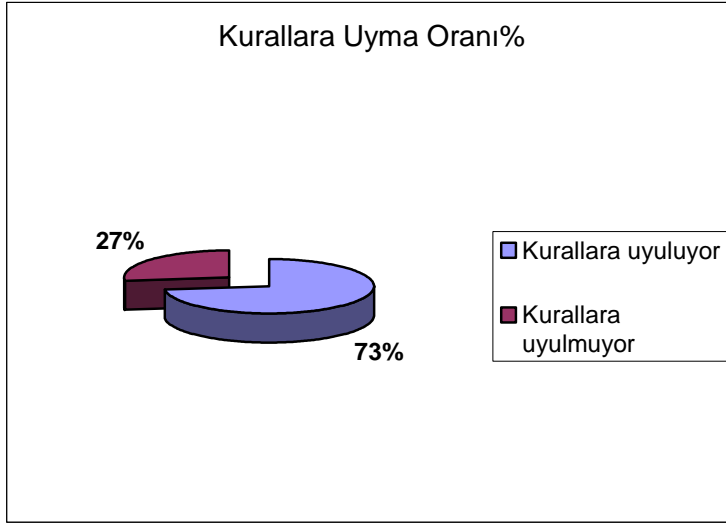

Grafik 6.1'i yorumladığımızda ankete katılan avcılarının %99'unun yasağa uyduğu, %1'inin uymadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Avcılarla yapılan birebir görüşmelerde

genellikle kayıt dışı avcılarının ve g n birlilik gelen yabancı avcılarının bu yasaklara uymadıkları ifade edilmektedir.

Avcılık ile ilgili belli başlı kurallar vardır. Bu kurallar hemen her avcı tarafından bilinmektedir. Ancak bilinmesine rağmen bu kuralların ihlal edildiği de vurgulanmaktadır. Anket soruları kapsamında avcılara yöneltilen ‘‘Sizce avlanma kurallarına uyuluyor mu?’’ sorusuna verilen cevaplar Grafik 6.2’ de ifade edilmektedir.

Grafik 6.2. Avcıların Avlanma Kurallarına Uyma Oranı (%)

Grafik 6.2’de Ankete katılan avcılarının % 73’  avlanma kurallarına uyuluyor cevabı verirken; %27’si uyulmuyor yanıtını verdiği görülmektedir. Avcıların genel olarak kurallara uydıkları belirtilmektedir. Ancak kurallara uymayan, gece avlanan, teyp ve ışık kullanan avcılarının da mevcut olduğu avcılar tarafından ifade edilmektedir. Bu avcılarının çok sayıda hayvanı şaşırtarak toplu olarak avlanmalarına sebep oldukları belirtilmiştir.

Ayçiçeği biçimi sırasında biğerd ver üzerinden avlanan avcılarının olduğu söylenmektedir. Tarlada bulunan av hayvanları kağacak yer bulamadıkları için topluca avlanılmaktadırlar. Yaban hayvanlarının makinelerden kağmadıkları belirtilmektedir. Bu da onların daha kolay avlanmalarına sebep olmaktadır. Böylece o tarlada mevcut av hayvanı kalmamaktadır.

Milli parklar ‘‘korunan alan’’ statüsünde olmasına rağmen, Türkiye’de, ağırlıklı olarak turizm, otlatma, arazi kullanım biçiminin değiştirilmesi ve kirlilik tehdidi altındadır. Bu nedenle doğa korumacıları, korunan alanlar üzerindeki tehdit ve baskıları belirlemeye çalışmaktadırlar.

Çevre ve Orman Bakanlığı’nın Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi – GEF II projesi kapsamında ilk kez yapılan, korunan alan hızlı değerlendirilmesi, Türkiye’deki 36 milli parktan 33’ünde gözlenen tehdit ve baskıları ortaya koymuştur.

33 milli parktan 28’i doğal alanların başka kullanım biçimine dönüştürülmesi, 26’sı otlatma ve ağaç kesimi, 25’i avcılık, 24’ü turizm ve kirlilik tehdidiyle karşı karşıyadır (Güneri, A., 2006).

6.5. Avcılara Göre Avcılıkla İlgili Temel Sorunlar ve Şikayet Ettikleri Konular

Avcılarla yapılan görüşmelerde ve anket sonuçlarında, avcılarının avcılık ile ilgili bazı sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir. Bu sorunlar aşağıda belirtilmiştir.

6.5.1. Avcılara Göre Avcılıkla İlgili Temel Sorunlar

- 1- Tezkere (ruhsat) işlemlerinin zorlukları
- 2- Avcıların bilinçsiz olması
- 3- Av sezonunun bölgesel olmayışı
- 4- Kontrollerin yetersizliği
- 5- Avlanma sahalarının kısıtlı olması
- 6- Bazı avcılara göre sorun yok

Çizelge 6.8. Avcılar Açısından Avcılık İle İlgili Sorunlar ve Oranları (%)

Avcılık İle İlgili Sorunlar	Oranlar(%)
Tezkere işlemlerinin zorlukları	63.0
Avcıların bilinçsiz olması	23.0
Av sezonunun bölgesel olmayışı	20.0
Kontrollerin yetersiz olması	19.0
Avlanma sahalarının kısıtlı olması	2.0
Bazı avcılara göre sorun yok	2.0

Çizelge 6.8’de avcılıkla ilgili temel sorunların neler olduğu sorulduğunda, avcılarının % 63’ü tezkere işlemlerinin çok zor olmasından rahatsız olduklarını ifade etmektedir. Yeni çıkan avcılık ile ilgili yasaların tezkere alma işlemlerini daha da güçleştirdiği belirtilmektedir. Ruhsat almak isteyen kişiler önce avcılık eğitim kursuna katılmak zorundadır. Bu kursun sonunda yapılan sınavda başarılı olanlar belge almaya hak kazanmaktadır. Böylece avcılarımızın daha bilinçli ve bilgili olması sağlanmaktadır.

Avcılarımızca, av sezonu belirlenirken tüm yurttan genel değil de bölgesel olarak belirlenmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bölgesel farklılıklar canlıların farklı coğrafyada farklı sayıda çoğalmalarına neden olmaktadır. Her av hayvanı farklı bölgede farklı sayıda çoğalabilmektedir. Bunun sonucunda bazı hayvanların aşırı çoğalması o bölgede zararlı olmaları sonucunu doğurmaktadır. Nitekim Malkara ve Şarköy İlçeleri’nde böylesi bir durum söz konusu olmuş ve aşırı miktarda domuz tarlalarda zararlı hale geldiği belirtilmiştir. Av yasağının olması çiftçiyi zor durumda bırakmıştır. Av sezonunun bölgesel olarak belirlenmesini savunan bu avcılarının çoğu çiftçi veya çiftçi kökenli olduğu ve tarlaların domuzlar tarafından zarara uğratıldığı belirlenmiştir.

% 19 oranında kontrollerin yetersiz olduğu belirtilmiştir. Merkez Av Komisyonu tarafından belirlenen avlanma kuralları çerçevesinde her av döneminde her av hayvanı için avlanma sayısı belirlenmektedir. Bu sayıyı aşan avcılar çeşitli yaptırımlarla karşılaşmaktadırlar. Bazen av tüfeğine bazen de ruhsatlarına el konmaktadır.

Çok az da olsa avcılık ile hiçbir sorun yok diyen avcılarının da mevcut olduğu görülmektedir.

Çizelge 6.9. Avcıların Avcılıkla İlgili Şikayetleri

Avcılıkla ilgili şikayetler	Oranlar (%)
Yetkili kurumların ilgisizliği	88.0
Zararlı hayvan avının kısıtlı olması	18.0
Şikayeti olmayan	2.0

Çizelge 6.9’da uygulanan anket sonucuna göre, %88 oranla ilgili kurumların bazı bölgelerde nesli yok olma noktasında olan kuş türlerinin çoğaltılması için gerekenin yapılması konusunda yetersiz kaldığı ifade edilmektedir. Halen bu hayvan türlerinin

yaşatılması ve çoğaltılması için çevresel faktörlerin mevcut olduğu ifade edilmektedir. Kurumlardan beklenen bu hayvanların gerek yumurtaları gerekse kendilerinin bu bölgelere bırakılmasıdır. Bazı avcı dernekleri bunu kendi bünyesinde gerçekleştirmektedir. Çoğaltma işlemlerinin çok masraflı olduğu belirtilmektedir.

Hayvanat bahçeleri yok olmakta olan hayvan türlerini korumaktadır. Nesli tükenmekte olan hayvanların yumurtaları doğal ortamından toplanarak veya bu hayvanların kendileri hayvanat bahçelerinde bakılarak nesilleri devam ettirilebilmektedir. Ancak bu tür çalışmalar oldukça masraflıdır (Solomon, 1993).

%18 oranla tarım ürünlerine zarar veren bazı hayvanlara (domuz) av kısıtlılığı gelmesi bu hayvanların aşırı çoğalmalarına ve çevreye zarar vermelerine sebep olduğu dile getirilmektedir. Az oranda şikayeti olmayan avcılar da mevcut olduğu görülmektedir.

6.5.2. Avcıların Diğer Avcılardan Şikayetleri:

1. Aşırı avlanma
2. Kuraldışı avlanma
3. Tezkeresiz (ruhsatsız) avlanma şeklinde sıralanmaktadır. Avcılar arasında avlanma kurallarına uymayan avcılar olduğu belirtilmektedir. Bu durumun diğer avcılar da rahatsız ettiği vurgulanmaktadır.

Avcıların diğer avcılardan şikayetçi oldukları konular ve oranları (%) Çizelge 6.10' gösterilmektedir.

Çizelge 6.10. Avcıların Diğer Avcılardan Şikayetleri

Avcıların diğer avcılardan şikayetleri	Oranlar(%)
Aşırı avlanma	66.0
Kuraldışı avlanma	66.0
Tezkeresiz avlanma	53.0

Çizelge 6.10'da avcılarının diğer avcılardan şikayetleri göz önüne alındığında; %66'sı tarafından aşırı avlanma şikayetinde bulunulmuştur. Gereksiz yere çok fazla hayvanı öldüren bazı avcılardan rahatsızlık duyulduğu ifade edilmektedir. Yine %66 oranla kuraldışı avlanmalardan şikayetçi olunmaktadır. Kural dışı avlanan avcılarının diğer avcılar tarafından da kınandığı ve türlerin hayatta kalma sürecini tehdit ettiği ve acilen tedbir alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Avcıların birden fazla şikâya cevap vermesi nedeni ile toplam değerler 100'den fazla olmaktadır.

Toy kuşu, ülkemizin uçabilen en büyük kara kuşudur. Toy kuşları ülkemizde sadece Sakarya havzası, İç Kızılırmak Havzası, Konya Kapalı havzası ve Yukarı Murat Havzası'nda yaşam alanı bulabilmektedir. Ne yazık ki bu değerli kuşun nesli tehlike altındadır. Ülkemizde yaklaşık 703-1065 toy kuşunun kaldığı tahmin edilmektedir. Toy kuşlarının neslini tehdit eden etkenlerin başında aşırı avlanma gelmektedir. Avlanması yasak olan bu kuşlar özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nde avcılar tarafından bilinçsizce öldürülmektedir. Nesli tehdit eden bir diğer faktör de yaşam alanları olan doğal bozkırların her geçen gün azalmasıdır (Anonim, 2006).

6.6 İnsanların Avlanma Amacı ve Avlanma Yöntemleri

“İnsanın tarihi avlanmanın da tarihidir”(Jackson-J.J.). Avlanıyoruz çünkü bunu seviyoruz., peki neden bu kadar çok seviyoruz? Bir içgüdü olarak avlanmak, insan yaradılışının kökeninde var. Aslında avlanmak kesinlikle ruhsal bir tecrübedir. Çünkü bizi doğayla birleştirir ve bu tecrübe bize insanlıktan çok daha büyük bir şeyin paylaşımcıları olduğumuzu öğretir (Gasset-Y.O.).

15-16 Kasım 2006 tarihleri arasında Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından “Türk Kültüründe Av” konulu uluslar arası sempozyum düzenlenecektir.

Sempozyumun amacı kültürümüzde av biçimlerini, av düzenini, avlanan hayvan çeşitlerini, hangi yörelerde hangi hayvanların avlandığını, av tuzaklarını, av aletlerini, avla ilgili gelenekleri, inançları, yasal düzenlemeleri, yasakları ve edebiyatta av konusunu incelemek ve belgelemektir (Sayhat, 2006). info@turkiyeavcileri.com

Doğadaki tüm etçil hayvanlar gibi insanlar da ilkel çağlarda beslenmek için avlanmak zorundaydı. Tarımın gelişmesi ve evcil hayvan yetiştiriciliği sayesinde artık insanoğlu avlanmak zorunda değildir. Avcılık günümüzde genelde zevk için yapılan bir etkinlik haline gelmiştir.

“İnsan tarımı keşfettikten ve hayvan yetiştirmeyi öğrendikten sonra da avlanmayı sürdürmüştür. Fakat artık avlanmayı, (tarıma elverişli olmayan bölgelerde beslenme amacıyla yapılan dışında) eğlence, spor, ticaret, turizm gibi nedenlerle yapmaktadırlar. Burada ürkütücü olan, öldürmenin spor, eğlence turizm gibi etkinliklerin içinde yer almasıdır” (Akbaba, G., 2001).

İnsanların avlanma amaçlarını belirlemek amacıyla yöneltilen soruya avcılarının vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki gibidir.

6.6.1. İnsanların Ava Gitme Amaçları Şöyle Sıralanmaktadır:

1. Spor
2. Arkadaşları ile birlikte olmak
3. Avladığı av hayvanının eti için
4. Hobi
5. Alışkanlık

Çizelge 6.11. İnsanların Avlanma Nedenleri ve Oranları (%)

Avcılarının ava gitme amaçları	Oranları (%)
Spor	95.0
Arkadaşları ile birlikte olma	99.0
Av hayvanının eti için	89.0
Hobi	90.0
Alışkanlık	95.0

Çizelge 6.11’de insanların avcılık ile ilgilenmelerinin temel nedenleri araştırıldığında avcılarının %95’lik oranla spor amacıyla avlandığı ortaya çıkmaktadır. Günümüzde tempolu ve stresli iş hayatı kişiler için düzenli bir spor etkinliğini zorunlu

kılmaktadır. Avcıların spor ihtiyaçlarını doğa yürüyüşü ile avlanma amaçlarını birleştirerek gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Av ‘‘sporcuları’’ ya da ‘‘turizmcileriyle’’ eskiden olduğu gibi günümüzde de karşılaşmaktadır. Spor için avlandığını söyleyen bu insanlar, doldurulmuş hayvan derilerine, postlarına, boynuzlarına bakıp garip bir zevk duymaktadırlar (Akbaba, G., 2001).

En fazla, % 99 oranla avlanmaya arkadaşları ile beraber olmak için gittikleri yanıtı verilmiştir. Sosyal aktivite ve arkadaşlık, özellikle bu konuda dar gelirli ve köylerde yaşayan avcılarının sıkıntılı olduğu görülmektedir. Daha eski yıllarda ruhsat sahibi iken şimdilerde maddi olanaksızlıklar sebebiyle ruhsat alınmadığı belirtilmektedir. Ancak sosyal çevre açısından avcı arkadaşları dışında bir çevresi bulunmayan bu kişilerin ruhsatsız avlanmak durumunda oldukları ifade edilmektedir. Bu durumdan kendilerinin de rahatsız olduğu belirtilmektedir.

Avcıların %89 oranla eti için avlandıkları görülmektedir. Avcıların çoğu arkadaşları ile birlikte avladıkları av hayvanlarını mangalda pişirmek ve eğlenmek amacıyla zevk için av hayvanı etlerini yemek istedikleri belirtilmektedir.

Bunu yanında %90-95 oranlarla hobi ve alışkanlıkları nedeniyle avlandıkları görülmektedir. Değerlerin birbirine yakın olmasının nedeni her avcı tarafından birden fazla seçenek işaretlenmiş olmasıdır.

6.6.2. Yasal Yada Yasal Olmayan Avlanma Yöntemleri

1. Tüfek ile avlanma
2. Atmaca kullanarak avlanma
3. Teyp kurarak avlanma
4. Mühre ile avlanma
5. Köpek yardımıyla avlanma
6. Işık ile avlanma Şeklinde sıralanmaktadır. Bazı avcılarca daha fazla

sayıda av hayvanı avlanmak amacıyla yasal avlanma yöntemlerin dışına çıktığı ve bu hayvanların tuzağa düşürüldüğü belirtilmektedir.

Merkez Av Komisyonunca yasal avlanma şöyle açıklanmıştır: ‘‘Avlanma, avına izin verilen yaban hayvanı türlerini, izin verilen yerlerde, tespit edilen zaman ve miktarlar ile yasaklananlar dışındaki usul ve şekillerle ölü veya canlı ele geçirme çalışmalarıdır.’’

Aynı komisyon tarafından yasa dışı avlanma: ‘‘korunan veya avına izin verilen yaban hayvanı türlerini; izin verilen yerler, belirlenen zamanlar, miktarlar dışında ve zehirleyerek, tuzak ve kapan kurarak veya men edilen diğer usullerle canlı veya ölü ele geçirme çalışmasıdır.’’ şeklinde ifade edilmiştir (Merkez Av Komisyonu, 2004).

Yapılan görüşmeler neticesinde avcılarının genel olarak bu kurallara uydukları sonucuna varılmıştır. Ancak kurallara uymayan, yasal olmayan yöntemleri kullanarak çok fazla av hayvanını ele geçiren avcılarının da olduğu belirtilmiştir. Bu durumdan diğer avcılarının da rahatsız olduğu belirtilmektedir.

Avcıların kullandıkları avlanma yöntemleri ve oranları(%) çizelge 6.12’de gösterilmektedir.

Çizelge 6.12. Yasal ve Yasal Olmayan Avlanma Yöntemlerinin Avcılar Tarafından Kullanılma Oranları (%)

Avlanma yöntemleri	Oranları(%)
Tüfek ile avlanma	91.0
Atmaca ile avlanma	77.0
Teyp ile avlanma	78.0
Mühre ile avlanma	55.0
Köpek ile avlanma	65.0
Işık ile avlanma	55.0

Çizelge 6.12’de yasal veya yasal olmayan avlanma yöntemlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla yöneltilen soruya verilen cevaplardan %91’lik oranla avcılarının tüfekle avlandıkları görülmektedir.

%77-78 oranlarında atmaca ve teyp kullanıldığı belirtilmektedir. Canlı atmaca veya kasetten hayvan sesleri verilerek diğer hayvanların buraya gelmeleri sağlanmaktadır. Böylece av hayvanları tuzağa düşürülmektedirler. Bu yolla daha fazla sayıda av hayvanı ele geçirilmektedir.

%55'lik oranlarla da mühre ve ışık kullanıldığı ifade edilmektedir. Canlı mühre: sesi veya görüntüsünden faydalanılan, av hayvanlarını çağırma ve yakına getirmede kullanılan canlı herhangi bir yabancı veya evcil hayvandır. Benzer şekilde av hayvanlarına yöneltilen yoğun ışık onların şaşırta ve kaçmalarına engel olmaktadır. Bu yasal olmayan yöntemler çok sayıda av hayvanının ölümüne neden olmaktadır.

%65'lik oranla avcılarının av köpeği kullandıkları görülmektedir. Av köpekleri kendi içgüdüsel olarak çok iyi av hayvanı izi sürebilmektedirler. Bu da avcılara kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca vurulan hayvanları toplama görevi de yaptıkları bilinmektedir.

Ankette avcılarının birden fazla seçeneği işaretlediği görülmüştür. Avcıların bu soruya biraz tedirgin ve temkinli cevap verdiği gözlenmiştir. Kendilerinin yasal yöntemler kullandıklarını, ne yazık ki yasal olmayan yöntemleri kullanan avcılarının da mevcut olduğu belirtilmektedir.

6.7. Avcıların Avladıkları Av Hayvanlarını Ne Kadar Tanıdıkları ve Sürdürülebilir Avcılık İçin nerileri

Yöneltilen sorular doğrultusunda avcılarının bir sezon boyunca avladığı av hayvanı sayısı tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylece her dönem bu tür hayvanların sayılarının ne lde azaldığı konusunda fikir edinilmektedir.

Çizelge 6.13. Avcıların Avlamış Oldukları Av Hayvanı Sayıları ve Oranları (%)

Avcıların avladığı toplam av hayvanı sayısı	(0-10) Adet	(11-39) Adet	(40-70) Adet	(71ve st) Adet
Oranlar (%)	15.0	32.0	25.0	28.0

Çizelge 6.13'te avcılarının bir av sezonu boyunca avlamış oldukları kara av hayvanı sayısının belirlenmesi amacıyla uygulanan soru doğrultusunda avcılarının ;%32' lik oranla 10 ile 40 arası av hayvanı avlanmış olduğu görülmektedir. %28 oranla 70 ve üstü sayıda av hayvanı avlamış olan avcılarının varlığı ifade edilmektedir. Tabi ki avcılarının doğası gereği bazı avcılarının abartılı yanıtlar verdikleri görülmüştür. rneğinin bazı avcılarının 250, 300 ve

500 adet avladıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bazı avcılarının ise tam tersi, anketten tedirgin oldukları ve az sayı belirttikleri düşünülmektedir.

Avcılara hayvanları sevip sevmedikleri sorulduğunda, %100'ü, yani tamamının hayvanları sevdikleri belirtilmiştir.

6.7.1. Av Hayvanları Avcılar Tarafından Ne Kadar Tanınıyor?

Avcıların doğadaki av hayvanlarını gözleme fırsatına sahip oldukları bilinmektedir. Uzun yıllar avlanmış avcılıkla ilgili kişiler bu hayvanları daha iyi tanıyabilmektedirler. Avcılar av bölgelerinde yaşayan av hayvanlarının çoğunu tanımaktadırlar. Ancak her avcının her av hayvanı hakkında genel bilgilere sahip olmadığı karşılıklı görüşmelerde belirtilmiştir. Örneğin bir av hayvanının yavru sayısını bilen bir avcı bu hayvanın beslenme şeklini tam olarak bilememektedir.

Avcıların av hayvanları hakkında ne kadar bilgili oldukları ve bu hayvanları ne kadar tanıdıkları çizelge 6.14'te oranlarıyla (%) gösterilmektedir.

Çizelge 6.14. Avcıların Av Hayvanları Hakkında Bilgileri ve Oranları (%)

Av hayvanları hakkında bilgiler	Oranlar(%)
Doğum mevsimi	50.0
Yavru sayısı	23.0
Ortalama ömürleri	17.0
Beslenme şekilleri	10.0
Hiç bilgim yok	26.0

Çizelge 6.14'te avcılarının, avladıkları av hayvanlarını ne kadar tanıdıkları açısından %50'lik oranla doğum mevsimi hakkında bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Avcılar av yasakları olan hayvanların o tarihte doğum mevsiminde olduklarını bilmektedirler. Çünkü bu hayvanlara çoğalma şansı verilmesi amacıyla yasaklanmışlardır. Bu nedenle bu soru avcılarca en yüksek oranda bilinmektedir.

Avcılar tarafından %23'lük oranla av hayvanlarının yavru sayıları bilindiği belirtilmiştir. Bu bilgiyi doğada biraz dikkatli gözlem yapan hemen her avcı bilmektedir.

Çünkü yumurta ile çoğalan bir hayvan ise yumurta sayıları veya doğuran hayvan ise bu hayvanın etrafındaki yavrular çok kolay görülebilmektedir.

Avcıların %17'lik oranla av hayvanlarının ortalama ömürleri hakkında bilgi sahibi oldukları ifade edilmektedir. Bu bilgi avcılarının gözlemleri yoluyla kolaylıkla elde edilemez. Çünkü gördüğü av hayvanını bir daha veya birkaç yıl sonra tekrar görme şansına sahip değildirler. En azından gördüğü hayvanın aynı hayvan olup olmadığı bir işaretleme yapılmadığı sürece bilinmemektedir. Bu bilgi ancak bilgi aktarımı yoluyla diğer bilen avcılardan veya kitaplardan öğrenilebilmektedir.

%10'luk oranla da beslenme şekli hakkında bilgi sahibi oldukları ifade edilmektedir. Beslenmesi sırasında gözlemlenen av hayvanının beslenme şekli net olarak görülebilmektedir. Bazı türler hem otçul hem de etçil olabilmektedirler. Bu bazı avcılarını yanıltabilmektedir.

Genel olarak avcılarının %26'lık oranla hayvanları tam olarak tanımadıkları kulaktan dolma eksik bilgilere sahip oldukları belirtilmektedir. Bu soru her tür av hayvanı için tek tek değil de genel sorulmuştur. Avcıların aslında bazı av hayvanlarını iyi tanmasına rağmen soru genel sorulduğundan av hayvanlarının hepsini tanımadıkları gibi bir yoruma neden olunmuştur.

6.7.2. Sürdürülebilir Avcılık İçin Gerekenler Ne Ölçüde Yapılıyor?

Doğada mevcut av hayvanlarının nesli tükenmeden ve sayıca azalmadan sürekli kalmaları sağlanmalıdır. Bunun için avcılık yasaları mevcuttur. Ancak çeşitli ihlaller ve olumsuz çevre koşulları bu canlı türleri için tehlike oluşturmaktadır.

Sürdürülebilir avcılık bu nedenle çok önemlidir. Av hayvanları sayıca çoğalma fırsatı buldukça avcılar da avcılık faaliyetlerini sürdürebilecektirler. Av ve Doğa Dergisi'nin kapak yazısında "Sürdürülebilir bir avcılık için el ele" ifadesi kullanılmıştır (Av Doğa Dergisi, 2006)

Sürdürülebilir avcılık için yapılanların avcılar tarafından değerlendirilmesi açısından yöneltilen soruya verilen cevapların oranları (%) çizelge 6.15'te belirtilmektedir.

Çizelge 6.15.Sürdürülebilir Avcılık İçin Yapılanların Değerlendirilmesi

Avcı Oranı	Verilen Cevaplar
------------	------------------

Hayır	57.0
Yetersiz	37.0
Normal	5.0
Evet	1.0

Çizelge 6.15'te sürdürülebilir avcılık için gerekenlerin yapılıp yapılmadığı değerlendirildiğinde avcılar tarafından %57'lik oranla hayır yapılmıyor yanıtı verilmiştir. Yine avcılardan %37'lik oranla yapılanlar yetersiz cevabı gelmiştir. Birçok avcı derneğince doğada sayıca az olan yaban hayvanlarının çoğaltılması için gerekli birimlere başvurulduğu, ancak yetkililerden bir sonuç alınmadığı belirtilmektedir.

Bunun yanında, %5 olarak yapılanlar normal oranda ve %1'lik oranla evet gerekenler yapılıyor yanıtı verilmiştir. Bu yanıtların av hayvanlarını çoğaltma çalışmasını kendi bünyesinde gerçekleştiren avcı derneklerine üye avcılar tarafından verildiği düşünülmektedir.

6.7.3. Avcılara Göre Sürdürülebilir Avcılık İçin Neler Yapılabilir

1. Avcıların bilinçlendirilmesi için avcılık eğitimi
2. Nesli tükenen av hayvanlarının yaşadığı alanlara yumurta veya yavrularının getirilip çoğaltılması
3. Tezkeresiz (ruhsatsız) avlanmayı engellemek
4. Karar alıcıların avcılıktan anlayan kişilerden oluşması şeklinde cevaplar

alınmıştır.

Sürdürülebilir avcılık için yapılması gerekenlerin neler olduğu ve avcılara göre öncelik sırası oranlarla (%) Çizelge 6.16'da gösterilmektedir.

Çizelge 6.16. Avcılara Göre Sürdürülebilir Avcılık İçin Yapılması Gerekenler

Sürdürülebilir avcılık için yapılması gerekenler	Oranlar(%)
Nesli tükenen hayvanların çoğaltılması	61.0
Tezkeresiz kaçak avlanmayı engellemek	46.0
Avcıları bilinçlendirme	32.0
Karar alıcıların avcılıktan anlayan kişilerden oluşması	17.0

Çizelge 6.16'da sürdürülebilir avcılık için neler yapılabileceği konusundaki görüşlere bakıldığında avcılarının %61'i nesli tükenen hayvanların çoğaltılması gerektiğini belirtmiştir. Belirli bölgelerde azalan veya nesli tükenmiş olan kuş türlerinin, yavru veya yumurta nakil yoluyla bu alanlarda çoğaltılması gerektiği, yaşamları için gerekli koşulların mevcut olduğu belirtilmektedir. Oranın en fazla olması bu maddenin önem sırasına göre öncelikle yapılması gereken olduğunu göstermektedir.

% 46'lık oranla tezkeresiz avcılarının avlanmaması gerektiği vurgulanmıştır. Genellikle köylerde tezkeresiz yasak avlanma olduğu veya bazen başka illerden gelen yabancıların tezkeresiz ve yasak avlandıkları konusunda rahatsızlık duyulduğu gözlenmiştir.

%32'lik oranla avcılarının bilinçlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Yeni yasayla bu bir ölçüde gerçekleşebilecektir. Ne yazık ki kayıt dışı kalan avcılar bu eğitimi almadıkları için av hayvanları için tehdit olmaya devam edecekleri düşünülmektedir.

%17'lik oranla avcılıkla ilgili karar alan yetkili kişilerin avcılıktan anlayan kişilerden oluşturulması ve alınan kararların tüm yurttan genel değil de, bölgesel olması gerektiği belirtilmektedir.

Çizelgeden de anlaşılacağı gibi, avcılara göre yok olan türlerin çoğaltılması ve yasak avlanmayı engellemek yapılması gereken en acil karar olduğu görülmektedir.

6.8. Av Sezonu Ve Kara Av Hayvanlarının Yaşamını Tehdit Eden Unsurlar

Merkez Av Komisyonu'nun belirlediği kararlar doğrultusunda avlanılacak av hayvanları temel üç grupta toplanmıştır. Bu grupların av mevsimi ve avlanma adeti farklılık göstermektedir. Av mevsimi, belli edilen zamanlarda avlanan I. grup av hayvanlarının ava açılmasıyla başlayıp, III. grup av hayvanları avının tamamen sona erdiği süreyi kapsamaktadır (Genel olarak bu süre 15 Ağustos tarihinde başlamakta ve 15 Şubat tarihinde sona ermektedir.). Buna göre, av hayvanlarının grupları itibariyle avlanma günleri; Çarşamba, Cumartesi, Pazar ve resmi tatil günleridir. Av zamanı ise gün doğumundan bir saat öncesi ile gün batımından bir saat sonrası arasında kalan süreyi ifade etmektedir.

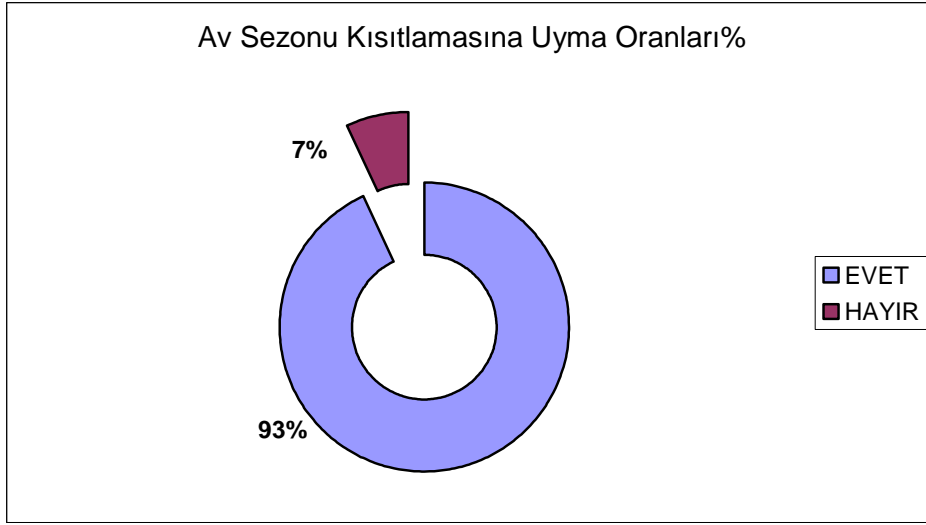
Kara av hayvanlarının av sezonunun avcılar tarafından bilinip bilinmediği konusundaki soruya avcılardan; “%100 evet biliyorum” yanıtı gelmiştir.

6.8.1. Av Sezonuna Uygun Avlanma

Avcıların kurallara uygun olarak av için belirlenen zamanlarda avlanmaları gerekmektedir. Bunu tüm avcılar bilmektedirler.

Avcıların av sezonunda veya sezon dışı avlanıp avlanmadıkları hakkında sorulan soruya vermiş oldukları cevabı gösteren grafik aşağıdaki gibidir.

Grafik 6.3 Avcılar Tarafından Av Sezonu Kısıtlamasına Uyma Oranları (%)

Grafik 6.3'te avcılar tarafından av kısıtlamasına uyulup uyulmadığı konusunda %93'lük oranla uyuluyor; % 7'lik oranla uyulmuyor yanıtı verilmiştir. Yapılan görüşmelerde avlanmasına belirli kısıtlamalar gelen bazı av hayvanlarının kaçak olarak avlanıldığı belirtilmektedir. Merkez Av Komisyonunca her av hayvanının kaç adet avlanılabileceği belirtilmiştir. Ancak bu sınırı aşan, sayıca fazla avlanan avcılarının var olduğu belirtilmiştir.

6.8.2. Kara Av Hayvanlarının Yaşamını Tehdit Eden Faktörler:

Günümüzde doğada meydana gelen olumsuz değişimler tüm canlıları negatif olarak etkilemektedir. Kara av hayvanlarının hayatını olumsuz etkileyen faktörler ;

1. Çevre kirliliği (zirai ilaçlar, fabrika atıkları, vs.)
2. Yasak avlanma
3. Aşırı avlanma
4. Doğal afetler (Deprem, Yangın, vs.)

5. Kuş gribi (Avien İnfluenza) şeklinde sıralanmaktadır. Bu faktörler yaban hayvanların bazen sayıca azalmasına bazen de nesillerinin yok olmasına sebep olmaktadır.

Özellikle son yıllarda hem kuşların hem de insanların ölümüne sebep olan kuş gribi canlılar için büyük bir tehdit olmaktadır. Topluca ölen kuşlar yanında hayatını kaybeden çok sayıda insanlar mevcuttur.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), tüm dünyanın kuş gribi salgını tehlikesi altında olduğunu belirtmiştir. Örgüt yetkilisi Doktor Shigeru Omi, yeni bir salgının SARS adıyla bilinen akut solunum yolu enfeksiyonundan çok daha tehlikeli olacağını ifade etmiştir.

Vietnam’da düzenlenen üç günlük konferansa katılan sağlık yetkililerince, kuş gribi virüsünün, grip virüsü ile karışarak insandan insana kolayca yayılabilen çok daha tehlikeli bir virüse dönüşebileceği uyarısında bulunulmuştur. Güneydoğu Asya’da en son kuş gribi vakası Vietnam’da görülmüştür (WHO, 2005).

Birleşmiş Milletler Sağlık Örgütü uzmanları Güney Doğu Asya’da görülen kuş gribi salgınının diğer bölgelere de yayılabileceği uyarısında bulunarak kümes hayvanlarına yönelik aşı kampanyası düzenlenmesini önermiştir. Uzmanlarca aşının toplu itlafları tamamlayıcı bir önlem olarak düşünülmesi savunulmuştur. İtalya’nın başkenti Roma’da iki gün süren kuş gribi konferansında konuşan BM Gıda ve Tarım Örgütü Başkanı Jacques Diouf, virüsün kontrol altına alınmadığını açıklarken, virüsün yayılmasını durdurmak için, uluslararası acil önlemlere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Asya ülkelerini de, kuş gribi vakalarını dünyaya geç bildirdikleri için eleştirmiştir (WHO, 2006).

(<http://www.isnet.net.tr/channels/saglik/güncel/kus.asp>) (24 mart 2006)

Dünya Sağlık Örgütü’nün 2005 listesinde en tehlikeli sorun olarak gösterilen ‘‘kuş gribi ‘‘ Van’ da 3 çocuğun ölümüyle Türkiye’nin de gündemine girmiştir. Medyanın ilgisi kuş gribine odaklanmıştır. Medya aracılığı ile geniş kitlelere ulaşarak bilinçlendirme ve uyarıcı amaçlı yayınlara daha geniş yer verilmiştir. Bu doğrultuda medyaya çok önemli görevler düşmektedir (Sazak,D.,2005).

(dsazak@milliyet.com.tr)

Türkiye’de kuşlar arasında yayılmayı sürdürmekte olan kuş gribi hastalığı ile ilgili insanlara bulaşma konusunda 4 vaka bulunmaktadır. Bilinen hastalardan 2’si hayatını yitirmiştir. Tarım ve Köy İşleri Bakanı, Sağlık Bakanı ile Çevre ve Orman bakanı bir araya

gelerek kuş gribi konusunda görüş alışverişinde bulunulmuştur. Toplantıda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı eşgüdümünde ‘‘Kuş Gribi Ulusal Koordinasyon Merkezi ‘‘ kurulması kararlaştırılmıştır.

(<http://kusgribi.blogspot.com/>) (20 mart 2006)

Çizelge 6.17. Avcılara Göre Av Hayvanlarının Hayatını Tehdit Eden Unsurların Belirlenmesi

Hayvanların hayatını tehdit eden unsurlar	Oranlar(%)
Yasak avlanma	68.0
Çevre kirliliği	43.0
Aşırı avlanma	50.0
Doğal afetler	2.0

Çizelge 6.17’de kara av hayvanlarının yaşamını tehdit eden unsurların neler olduğunu belirlemek amacıyla yöneltilen soruya %68’lik oranla yasak avlanma cevabı verilmiştir. Özellikle tezkeresi olmayan veya başka illerden gelen yabancı avcıların kuraldışı avlandıkları avcılar tarafından belirtilmektedir. Üreme mevsiminde daha savunmasız olan yaban hayvanları daha kolay ele geçirilmektedir. Bu da daha çok hayvanın yakalanmasına neden olmaktadır.

Edirne İl Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından Uzunköprü Ergene Nehri civarında yasadışı avla mücadele yapılmıştır. Edirne İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü Av Koruma Ekipleri tarafından Ergene Nehri civarında bulunan yasa dışı avda kullanılan gümeler imha edilmiştir.

Yabani ördekleri çağırmak amacıyla mühre olarak kullanılan suya ayakları bağlı ördekler de kurtarılmıştır.

(<http://www.edirne-çevreorman.gov.tr/htm/uzunkopru-av.asp>)

Av hayvanları için tehdit unsurlarından ikinci sırayı %50 oranla aşırı avlanmanın takip ettiği görülmektedir. Bazı avcıların aşırı miktarlarda av hayvanını avladıkları ifade

edilmektedir. Kanunen belirlenen sayının dışına çıkan avcılarının çok sayıda av hayvanını ele geçirdikleri belirtilmektedir.

%43 oranla fabrika atıklarının, zirai ilaçların ve pestisitlerin sebep olduğu çevre kirliliği yer almaktadır. Özellikle sanayinin gelişmiş olduğu bölgelerde fabrikaların yarattığı çevre kirlilikleri tüm canlıları olumsuz etkilemektedir. Bu fabrikaların bir çoğunun arıtma tesislerinin olmadığı bilinmektedir.

Türkiye’de arıtma teknolojileri ve çevre yönetim sistemleri uygulamalarını gerçekleştirmek, geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla Çevretek kurulmuştur. İstanbul ve İzmir’de bulunan ofisleriyle tüm Türkiye genelinde hizmet vermektedir. Kuruluş, endüstriyel arıtma, evsel atık su arıtma, paket arıtma, su arıtma, arıtma ekipmanları ve arıtma hizmetleri sunmaktadır (Çevretek, 2006).

(<http://www.cevretek.com/>) (19.05.2006)

Birçok belediye evsel atıkları arıtma için yukarıda bahsedilen arıtma teknolojilerinden yararlanma yoluna gitmektedir. Bunun yanında maalesef arıtma tesislerini kurmamış, hava su ve toprak kirliliğine neden olan birçok fabrikanın aktif olarak çalışmaya devam ettiği bilinmektedir.

Fazla verim için bölgede yüksek girdili tarım uygulanmaktadır. Bu tarım alanlarında zirai mücadele için kullanılan ilaçların ve verim için kullanılan gübrelerin yarattığı toprak ve su kirliliği tüm canlılar gibi yaban hayvanları da olumsuz etkilemektedir.

Son birkaç yıl öncesine kadar çevre kirliliği denince sadece hava kirliliği, endüstriyel ve nükleer atıklar akla gelmekteydi. Doğal dengeyi bozan ve kirleten kimyasal girdilerin kullanıldığı, yoğun girdili tarımın doğal kaynaklar ve canlılar üzerinde bir tehdit unsuru olduğu 1980’li yıllardan sonra gündeme gelmiştir. Yoğun girdi kullanılan tarım metodları sadece maliyeti yükseltmemiş, su ve toprak kirliliği, gıdalarda tarım ilacı kalıntıları, bitki hastalık ve zararlıların kimyasallara karşı dayanıklılık kazanması gibi sorunları da beraberinde getirmiştir (Olhan, E., 1999).

Doğa dostu üretim ve tüketim modellerinin desteklenmesi yoluyla; toprak, hava ve su kalitesinin, biyolojik çeşitliliğin, iklimlerin ve diğer doğal döngülerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesine katkıda bulunmak için ekolojik tarım uygulanmalıdır (Ayman, O., 2005).

Marmara Çevre Platformu (MARÇEP), 2004, Babaeski’de yapılan toplantıda Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Osman İNCİ; ‘‘Bu gün Trakya Çevre Planı mutlaka hayata geçmelidir. Yoksa bu 20 yıl sonra çok geç olabilir. Ergene Nehri’nin tabanındaki su bitmiş durumdadır.’’ Şeklinde açıklamada bulunmuştur. (<http://www.la21turkey.net/modules.php?name=Nes&file=article&sid=118>)

Doğal afetlerin etkisinin %2’lik gibi çok az bir oranla yer aldığı gözlenmektedir.

Anketlerin uygulandığı dönemde kuş gribi Türkiye ve diğer ülkelerde bu kadar yaygın olarak görülmemekteydi. Bu nedenle anket sorularında kuş gribi faktörüne yer verilmemiştir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

“Tekirdağ İli’nde Yapılan Kara Avcılığının Yaban Hayatı Üzerine Etkileri ve Avcılığın Sosyo-Ekonomik Boyutları” isimli bu araştırmada, Tekirdağ ilinde bulunan mevcut kara av hayvanları tespit edilmiş, bu hayvanların yaşamlarını tehdit eden olumsuz koşulların etkileri belirlenmiş ve değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucuna veri elde etmek amacıyla anket, özellikle av hayvanlarına en yakın kişiler olan avcılara uygulanmıştır. 100 anket uygulanan avcılarla tek tek görüşülmüştür.

Görüşmeler sonucunda avcıların hayvanları çok sevdikleri ifade edilmiştir. Ayrıca sürdürülebilir avcılık için gerekenin yapılması için paylarına düşeni yapmak istedikleri ifade edilmiştir. Öyle ki bazı avcılar derneği kendi bünyesinde kendi girişimciliğiyle sayıca azalan kuş türlerini çoğaltmak için bazı çalışmalar yaptıklarını belirtmiştir. Örneğin yöresel av yasağı ve yumurta alıp çoğaltma yöntemleriyle bu kuşların sayıca çoğalmaları sağlanmaktadır. Bunun yanında diğer avcı dernekleri çözümü devletten beklemektedir.

Tezkereli avcıların genel olarak kayıt dışı olan avcılardan şikayetçi oldukları gözlenmiştir. Ruhsat almayan bu avcıların kaçak ve uygunsuz avlandıkları, kurallara uymadıkları ifade edilmektedir. Bunun yanında yöre dışından gelen yabancı avcılardan hem kural dışı hem de sayıca çok avlandıkları için şikayetçi olduğu belirtilmektedir.

Kuş gribinin ülkemizde de görülmesi sonucu bazı yasal değişikliklerle avlanmaya belli dönem zorunlu yasak getirilmiştir. Çünkü gruplar halinde göç eden göçmen kuşlar avcılar tarafından ürkütüldüğü zaman dağılmaktadır. Özellikle virüs taşıyan kuşların yerleşim alanlarına yayılmasına neden olan bu davranış kuş gribi riskini arttırmaktadır. Bu nedenle de özellikle göç alan bölgelerde belli dönem için her tür avlanma faaliyeti durdurulmuştur.

Bilinçsiz ve kontrolsüz, aşırı avlanma av hayvanı türlerinin nesillerini yok etme riskini doğurmaktadır. Dünyadaki çevresel kirlenmeler canlı türlerinin hayatını riske sokmaktadır. Bu canlıların yaşam alanları da olumsuz etkilendiği için yaşam şansları azalmaktadır. Tekirdağ ili’nin de sanayi bölgesi olması nedeniyle gerek insan gerekse hayvanların hayatları risk altında olduğu gözlenmektedir.

Günümüzde çevre kirlenmesi sorununun önemi ekonomik büyüme ve teknolojik ilerleme nedeniyle günden güne artmaktadır. ‘‘En önemli küresel problemlerinin başında kuşkusuz çevre kirliliği gelmektedir. Çevre kirliliğinin sebepleri arasında ilk sıralarda kentleşme ve nüfus artışı gelmektedir Çevre kirliliğinin bir diğer sebebi de sanayileşmedir’’ (Aktan, C.C., 2006).

Dünya genelinde hızlı nüfus artışı ve yaşam düzeyinin yükselişi sonucunda, insanların gereksinimleri artmış ve buna bağlı olarak da gelişmiş teknoloji ile doğal kaynaklar zorlanarak bunların çevreye olan olumsuz etkilerinde hızlı artışlar meydana gelmiştir (Aydınalp, C., 2005).

Artvin Murgul’da 1951’de açılan bakır işletmelerinin yarattığı iş olanakları nedeniyle yoğun göç alan ve 20 yıl öncesine kadar ‘‘Bölgenin Almanyası’’ olarak nitelendirilen Murgul, fabrikaların kapanmasıyla birlikte artık göç vermektedir. Karadeniz Bakır İşletmeleri fabrikasından çıkan kükürtlü gazların meydana getirdiği asit yağmurları 1980- 1994 yılları arasında 3000 hektarlık bir alanın bitkiden yoksun kalmasına neden olmuştur. Murgul Çayı hala kirli akmaktadır, ama asit yağmurlarının bitmesiyle birlikte çevresindeki bitki örtüsü giderek canlanmaktadır. Her yıl mayıs ayının ilk haftasında Boğa Güreşleri ve Bal Festivali yapılmaktadır. İzabe fabrikasının dumanından en çok etkilenen Petek köylüleri canlanan bitki örtüsünün sevincini yaşasa da yörenin bir zamanlar ormanlarla kaplı olduğu günleri unutamamaktadır (Lise, Y., 2006).

Çevre kirlenmesi de topluma önemli maliyetler yükleyen olumsuz dışsallıkların tipik bir örneğidir. Bu nedenle çevre kirliliği olgusu, toplumsal refahta kayba yol açan önemli bir etkidir (Ertürk, H., 1985).

‘‘Tuzla’da varillerden daha büyük skandal çıkmıştır. Geceleri fabrikalar dereye zehir basılmaktadır. Basılan zehire göre dere her gün farklı bir renkte akmaktadır.’’

‘‘Tuzla’daki çevre katliamından kimse ders almamıştır. Yüzlerce fabrikanın geceleri gizlice dereye bastıkları zehirli sular Edirne’ye kadar ulaşmaktadır.’’

‘‘Tuzla’daki zehirli varillerden sonra Çerkezköy’de de bir başka çevre felaketi yaşanmaktadır. Tekstil fabrikalarının arıtmasız atık suları şehrin çevresindeki derelere akmaktadır. Vatandaşlar şikayette bulunmasına rağmen geceleri ve hafta sonları denetimsiz kalan fabrikalar etrafa zehir saçmaya devam etmektedir.’’

Sanayinin yoğun olduğu Çerkezköy’de 200’den fazla fabrikanın %65’ini oluşturan tekstil fabrikalarının boya atıkları Kayak Dere’ye karışmaktadır. Kayak Dere, Çorlu Deresi ile birleşerek Ergene Nehri’ne ve oradan da Edirne’ye kadar uzanmaktadır. Yeraltı sularına karışması da işin ayrı bir boyutunu göstermektedir.

Sanayi bölgesi olan Çerkezköy ve civarında bir başka çevre felaketi ise, tekstil fabrikaları dışındaki diğer fabrikaların kirli atıklarının bulunmasıdır. Bu atıklar variller yerine yeşil çuvalların içine konularak atılmış durumdadır.

Söz konusu edilen bu bölgelerde çevre kirliliği sonucu 20 yıl sonra karaciğer yetmezliği baş gösterebileceği vurgulanmaktadır.

(<http://www.haberextra.com/haber/36818/t%C3%BCrkiyeyi/katleden/fabrikalar>)

(18.04.2006)

Çerkezköy, Çorlu ve Muratlı ilçelerinde çiftçi vatandaşların hepsi bu durumdan şikayetçi olduklarını belirtmektedir. Gerek içme sularının, gerek tarım alanlarının ve hayvanlarının su kirliliğinden çok fazla olumsuz etkilendikleri ifade edilmektedir. Büyükbaş hayvanlarının bu zehirli sudan içip öldüğünü söylemektedirler. Avcılar da eskiye oranla kuş ve diğer av hayvanının bu bölgede sayıca çok azaldığını belirtmektedir.

İnsanların çevredeki doğal kaynakları düzensiz ve kötü kullanımı, endüstrileşme adına çevreye önem verilmemesi sonucu doğa kendini yenileyemez ve dengesini koruyamaz hale gelmiştir (Türçek, 2006).

“Tek bir dünya var”, “Üzerinde yaşadığımız dünyayı ne kadar tanıyorsunuz?”, “Körfez Savaşı’nda denize dökülen ham petrolün etkisinin 180 yıl süreceğini biliyor muydunuz?” (Tantan, Ş., 2006) (<http://www.bildenc.com.tr./bildence/cev.asp>).

Çevre kirliliğinin önlenmesi artık tüm toplumlar için bir ödevdir. Ancak eldeki veriler modern yaşamdan tümüyle vazgeçilmesi halinde bile sadece daha çok kirlenmenin duracağı ve bu güne kadar meydana gelen kirlenmenin uzun yıllar süreceğini göstermektedir (Dinç, E., 2005).

Tabiatta meydana getirilen tahribatların bazen telafisi olmamakta bazen de az da olsa mümkün olabilmektedir. Önemli olan çevreye verilen zararları en aza indirebilmektir. Bunun için de gerekli tüm tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Ortaya çıkan bu olumsuz tablolar neticesinde çevreyle ilgili ciddi tedbirlerin alınması kaçınılmaz olmuştur. Basında da yer aldığı gibi yeni çevre kanunu gündeme gelmiştir. Yaptırım gücü yüksek kararların çıkması beklenmiştir. Ancak beklenen olmamıştır. Fabrikalara atık arıtma tesisi kurmak için üç ile on yıl arası değişen zamanlar verilmiştir. Bu zaman zarfında oluşacak çevre felaketleri geriye dönüşü olmayan bir süreci başlatabilecektir.

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde faaliyet gösteren birçok hayvan sever ve çevreci dernekler çok faal olarak çalışmaktadır. Örneğin kuşların korunup tanıtılması ve insanlarda ilgi uyandırılması bakımından kuş gözlem evleri kurulmuştur. İnsanlar bu merkezlerde kuşları izleme olanağı bulmaktadır. İnsanlarda doğa sevgisi ve koruma isteğinin oluşturulması amacıyla değişik kuş resimleri veya doğal hayvan resimleri yarışmaları düzenlenmektedir.

National Geographic Kids dergisi “Çevre Kahramanı Ol!” kampanyasıyla çocukları çevreyi koruma konusunda harekete geçirmeye çağırıyor.

Hava kirliliğini önlemek, su tüketimini azaltmak, yeşili korumak ve arttırmak, doğa dostu ulaşım araçları tasarlamak, geri dönüşümlü malzemelerin kullanımını yaygınlaştırmak, enerji tasarrufu sağlamak...NG Kids bu ve benzeri konularda çocukların geliştireceği projeleri bekliyor. Çocuklar projelerini mektup yoluyla göndererek “Çevre kahramanı” olabilecekler (Nuraydın, K., 2005).

Endüstriyel gelişmenin doğaya uyumlu bir biçimde sağlanmasına yönelik çaba gösteren girişimcileri desteklemek, gençlerin bu konuda bilinçlenmelerini ve etkin olmalarını sağlamak amacıyla her yıl Henry Ford Avrupa Çevre Koruma Yarışması düzenlenmektedir.

Henry Ford Avrupa Çevre Koruma Türkiye elemelerinde mansiyon ödülünü “Ormanların Korunması Amacıyla Ayçiçek Saplarından Kağıt Elde Edilmesi” projesiyle Trabzon Yorma Fen Lisesi öğrencileri Beray Hacıahmetoğlu ve Esra Sipahi kazandı (Yılmaz, A., 1999).

Yurdumuzda değişik illerde üniversite veya valilikler bünyesinde çevre ve doğa korumaya yönelik belirli bölgelerin iyileştirilmesi için bir çok projeler yapılmaktadır. Kuşların göç yollarının haritası çıkartılmıştır. Kuş Araştırmaları Derneği'nin Hatay Göç

Yolları Projesi bunlardan bir tanesi olup kuşların göçü sırasında karşılaştıkları engelleri ortadan kaldırmayı ve güvenli göç etmelerini sağlamayı amaçlamıştır. Tür koruma ve alan koruma ile ilgili projeler; araştırma ve izlemeye yönelik uçuş güvenliği ve ulusal halkalama projeleri ve halkın katılımını arttırmak amacıyla eğitim ve bilgilendirme projeleri gibi çalışmalar yürütülmektedir.

WWW –Türkiye'nin (Doğal hayatı koruma Vakfı) misyonu, Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğinin korunması ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlanmasıdır. WWW-Türkiye, alan ve tür koruma projeleri, hükümet düzeyinde etkileme ve eğitim çalışmaları yürüterek kalıcı ve somut çözümler oluşturmayı ilke edinmiştir.

İnsanların çevre bilinci oluşumu ve hayvan sağlığını koruma alanlarında daha duyarlı olmaları için eğitilmeleri ve bilinçlendirilmeleri gerekmektedir. Bu doğrultuda avcılarının eğitimi için Halk Eğitim Merkezleri'nin bünyesinde avcılık kursları açılmıştır. Buna paralel olarak özellikle milli eğitim bünyesinde okullarda çevre derslerinin zorunlu olarak okutulması sağlanmalıdır. Ayrıca öğrenciler arasında çevre ve hayvanlarla ilgili kompozisyon veya resim yarışmaları düzenlenmelidir. Belediyeler çeşitli etkinlikler düzenleyerek insanların topluca ağaç dikmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca bu diktikleri ağaçları zaman zaman ziyaret ederek kontrol etme ve benimseyip korumaları için gereken duyarlılık gösterilmelidir.

Özellikle tarıma elverişsiz arazilerin ağaçlandırılması için çiftçilere gereken destek verilebilir. Tarım yapıldığında düşük verim alınan bu alanların ağaçlandırılması koşulu ile devlet tarafından çiftçiye ödeme yapılabilir. Böylece ağaçlandırılmış alanlar arttırılabilir. Bu alanlara değişik meyveler ekilerek bu alanlar insanlara açılarak yöresel turizm yapma imkanı sağlanabilir. Ya da kuru yemiş olarak daha fazla ekonomik getirisi olan ceviz veya badem ekilerek belli süre sonra gelir getiren bir üretim alanı haline getirilebilir.

Doğa dostu üretim ve tüketim modellerinin desteklenmesi yoluyla; toprak, hava ve su kalitesinin, biyolojik çeşitliliğin, iklimlerin ve diğer doğal döngülerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesine katkıda bulunmak için ekolojik tarım uygulanmalıdır (Ayman, O., 2005).

Orman ekosistemlerinin genişletilebilmesi için yapılacak çalışmaların başında da ağaçlandırma gelmektedir. Türkiye'de 1937-1997 döneminde toplam 14.6 milyon dönüm

orman ekosistemi yanmış; 2.2 milyon dönüm orman ekosistemi de tarım alanına ve yerleşme yerine dönüştürülmüştür (Çağlar, Y., 2000).

Türkiye'nin tek parça halinde en büyük subasar ormanı, yani longozu olan Acarlar yok olma tehlikesiyle karşı karşıya. Karadeniz kıyısındaki 23 km karelik longoz 1998 yılında birinci derece doğal sit alanı ilan edilmiştir. Ancak gölün suyunu boşaltmak için açılan kanal, longozun yavaş yavaş yok olmasına neden olmaktadır. (TÜRÇEK) Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu burada bir çalışma başlatmıştır. Ormanın çevresinde yaşayan öğrencilere doğayı görerek öğrenmesini sağlayacak eğitimler verilmeye başlanmıştır. (Anonim, 2006)

Çanakkale'de başlatılan güncel sanat projesi kapsamında, Çanakkale Savaşları'nda yaşamını yitiren askerlerin anısına dikilecek fidanlardan 90 yıl sonra Anadolu'da ekolojik bir mücadele için bilinç seferberliği başlatmayı amaçlamaktadır.

“Proje Çanakkale” Çanakkale Üniversitesi Atatürk ve Çanakkale Savaşları Araştırma Merkezi verilerine göre, Gelibolu'da yaşamını yitiren 403.980 kişi için 403.980 fidan dikilmesini ve erozyonun yol açtığı ekolojik sorunların çözümü için gerekli sinerjinin doğmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Projenin ilk fidanları, Çanakkale İli'nden şavaşa katılıp şehit olan 1800 kişi için, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ağaçlandırma ve Çevre birimi desteğiyle, Terzioğlu kampüsü'ne dikilmiştir (Güneri, A., 2005).

Tekirdağ'ın Saray İlçesi doğal meşe ormanları bakımından zengin bir alandır. Coğrafi konumu itibariyle kuzeyde Karadeniz'e kıyısı olan bu bölge, denize dökülen derelerin de doğal güzelliği ile tam bir mesire ve kamp yeridir. Bu doğal güzelliklerin korunması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bölgede hayvan türleri çoğaltılabilir. İnsanlar İstanbul'dan ve diğer yerlerden buraya gelmektedir. Hatta yurt dışından gelen turistler de rastlanmaktadır. Eğer orman ve içinde yaşayan canlıların zenginliği korunur ve doğal yaşamında bu hayvanları görme imkanı doğarsa daha fazla insan bu bölgeye gelecektir. Bu da yöre halkına ekonomik destek sağlayacaktır. İlçede bu yıl ilk kez Bahar ve Kültür Festivali düzenlenmiştir. İlçe sınırları kapsamındaki doğal çevrenin, piknik ve mesire yerlerinin korunması bilincini vermek amacıyla katılımcı halk ile birlikte bu alanlar ziyaret edilmiştir. Bunun yanında birçok kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlenmiştir.

İskana açılan alanların belli bir miktarının yeşil alan olarak kalması şartı getirilmelidir. Yerleşim yerlerinde evlerin bahçeli olması, o alanda mevcut olan gerek hayvan gerekse bitki örtüsünün korunması şartları getirilerek canlıların hayatı ve habitatları korunmuş olacaktır. Sabahları kuş sesleriyle uyanmak veya pencerenizden baktığınızda değişik hayvan türlerini görebilmek rüya olmamalı. Bahsedilen durumu gerçekleştirebildiğimiz zaman biz insanların yaşam kalitesi de artmış olur.

Yaşadığımız gezegenin her gün biraz daha kirlenmesi belki bazı insanları, kurum ve kuruluşları rahatsız etmiyor; ama bu konuda kaygı duyan, kirlenmeye bir son vermek için uğraşan ve buna alternatif çözümler arayanlar yok değil. Ancak göz ardı edemeyeceğimiz bir gerçek de mevcut sistem ve yöntemlerle bu işin üstesinden gelinemediğidir. Bu nedenle belki de kirliliği yok etmek değil, kirlletmemek en iyi çözümdür (Yılmaz, A., 1998).

Henüz geç kalmadan insanoğlu isterse var olan koşulları en iyi şekilde değerlendirebilir. Yukarıda önerilen çözümler gibi nice iyileştirme çalışmaları yapmak mümkündür yeter ki isteyelim. Önemli olan iyi fikirler üretmek ve bunları hayata geçirmektir. Beyin fırtınası yöntemi ile üniversitelerde, belediyelerde ve tüm kamu kuruluşlarında, belki de çiftçiler kendi aralarında bir araya gelerek çözüm üretip hayata geçirebilirler. Bu gerçekleştiği takdirde kazanan hem insanlık hem de doğa olacaktır.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2006, National Geographic Kids, Ocak 2006
- Akbaba, G., 2001, "İkelliğe veda", Bilim ve Teknik, Ocak 2001
- Aktan, C.C., 2006, (<http://www.canaktan.org/yeni-trendler/global-sorunlar/cevre.htm>)
- Av Doğa Dergisi, 2006, Avcılık Balıkçılık Atıcılık Silah Dergisi, Ocak 2006 Sayı:32
- Aydın , S., 1987, "Türkiye'de çevre kirliliği ve çevre ile ilgili hukuki düzenlemeler"
- Aydınalp, C., 2005, (<http://www.bilden.com.tr/bildence/cev.asp>)
- Ayman,O., 2005, "Ekolojik Ziyaretler", National Geography, Türkiye, Mayıs 2005
- Bilgin, C., 1999, Tübitak Bilim ve Teknik, Ekim 1999
- Yılmaz, A., 1999, Tübitak Bilim Teknik, Haziran 1999
- Çağlar, Y., 2000, Tübitak Bilim ve Teknik, Ocak 2000
- Çevretek, (<http://www.cevretok.com/>) (19.05.2006)
- Demirsoy, A., 1992, "Yaşamın Temel Kuralları"adlı kitabı Omurgalılar/Amniyota (Sürüngenler, Kuşlar ve Memeliler), Cilt-III/ Kısım –II, Ankara
- Dinç, E., 2005, "Çevre Kirliliği", "Doğal yaşama yönelik en önemli tehlike" Sağlık ve Doğa, Eylül-Ekim 2005
- Edirne İl Çevre Ve Orman Müdürlüğü, (2005), (<http://www.edirne-cevreorman.gov.tr/htm/uzunkopru-av.asp>)
- Eaton, R.L., 2006,
<http://www.turkiyeavcilari.com/index.asp?syf=sayfa&link=1707014948&drm=0>
- Erdoğan, A., 1989, "Ankara /Beytepe serçe populasyonları (passer domesticus L. Ve passer montanus L.)ile ilgili biyolojik çalışmalar." Konulu tezi, Ankara
- Ertürk, H., 1985, "Çevre kirlenmesinin ekonomik anlamı", Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi 6(2): 19-25, 1985 ,
(<http://www.20.uludag.edu.tr/~ulucam/diger.htm/>)
- Gasset-Y.O., 2006, "Türkiye Avcıları", (İspanyol felsefeci)
<http://www.turkiyeavcilari.com/index.asp?syf=sayfa&link=1707014948&drm=0>
- Gözek, K., 1987, "Bitki koruma ilaçlarının çevreye etkisinin nükleer yöntemlerle araştırılması" konulu doktora tezi, Ankara
- Güneri, A., 2006, National Geography- Nisan 2006

- Güneri, A., 2005, ‘‘ Gelibolu Şehitleri İçin 1800 Fidan’’, National Geography Türkiye, Mayıs 2005)
- Gürpınar, E., 1988, ‘‘Çevre hakkında ekolojik denge kavramı ve bu dengenin korunması’’ konulu tezi, İstanbul
- Jackson, J.J., 2006, ‘‘Türkiye Avcıları’’
(<http://www.turkiyeavcileri.com/index.asp?sif=sayfa&link=1707014948&drm=0>)
- Kaya, M.A., 1989, ‘‘Bozdağ (Konya) ‘ da yaşayan Anadolu Koyunu , ovis orientalis anatolica (mammalia:artiodactyla)’nın biyolojisi.’’ Konulu doktora tezi, Konya
- Kubaş, A., 2004, ‘‘Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü 2004 Yılı Tarım Raporu’’
- Kurun, 2001 , ‘‘Ege Üniversitesi Kampüsü’ ndeki Kuş türlerinin Biyolojileri Hakkında Araştırmalar ‘’ konulu yüksek lisans tezi, İzmir
- Kuşbank, 2004, (<http://www.dogadernegi.org/dogabulten/index.php?sayfa=4>)
- Kuş Gribi Aşısı, 2006, (<http://www.ntvmsnbc.com/news/367161.asp>)
- Kuş Gribi Ulusal Koordinasyon Merkezi, 2006, (<http://kusgribi.blogspot.com/>)
- Lise, Y., 2006, National Geographic, Ocak 2006
- Marmara Çevre Platformu (MARÇEP), 2004,
(<http://www.la21turkey.net/modules.php?name=Nes&file=article&sid=118>)
- Merkez Av Komisyonu, 2004, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 2003-2004 Av Dönemi Merkez Av Komisyonu Kararı
- Nazlıoğlu, M., 1988, ‘‘Çevre bilincinin oluşturulmasında çevre eğitiminin rolü’’konulu tezi, Ankara
- Nuraydın, K., 2005, ‘‘Çevre Kahramanı Ol’’ , National Geography, Nisan 2005
- Olhan, E., 1999, Tübitak, Bilim ve Teknik, Mayıs 1999
- SAYHAT, 2006, Sürdürülebilir Avcılık ve Yaban Hayatı Derneği,
(info@turkiyeavcileri.com)
- Sazak, D., 2005, (dsazak@milliyet.com.tr)
- Sıkı, 2006, ([http://www.veterinerklinikleri.com/veteriner-icerik-detay.asp?id=768section=28title=\(kuş%20gribi\)%20SULAK%20ALAN%20BULUNUR](http://www.veterinerklinikleri.com/veteriner-icerik-detay.asp?id=768section=28title=(kuş%20gribi)%20SULAK%20ALAN%20BULUNUR))
- Solomon-P.E., vs., 1993, (Berg- R.L., Martin- W.D., Villed-C.), ‘‘ Biology’’ ,
- Şahin, G., 2006, National Geography- Nisan 2006

- Sunay, Ç., 1999, ''Yitirilmekte olan cennet amazon.'' Bilim Teknik Aralık 2001
- Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü, 2004, ''Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü 2004 Yılı Tarım Raporu''
- Tantan, Ş., 2006, (<http://www.bilden.com.tr/bildence/cev.asp>)
- Toker, H., 2005, ''Kuş Gribi '', (<http://www.veterinerklinikleri.com/veteriner-icerik-detay.asp?id=738section=28title=ku%CS%9E%20GR%C4%BOB%C4%BO>)
- Turak, A., 2000, Tübitak, Bilim ve Teknik Aralık 2000
- Turan, L.S., 1992, ''Türkiye’de kuluçkaya yatan bıldırcın popülasyonları ile ilgili biyo-etolojik araştırmalar.'' Konulu doktora tezi, Ankara
- Türçek, 2006, ''Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu'' (<http://www.turcek.org.tr/pages.php?page=bilgi-bankasi&rd=164&item=0,164>)
- Veteriner Hekimler Odası, 2005, (<http://www.izmir-vho.org/vho/default.asp>)
- WHO, 2005, (18 Kasım 2005) (www.nethaber.com)
- WHO, 2006, ''Dünya Sağlık Örgütü'' (<http://www.isnet.net.tr/channels/saglik/güncel/kus.asp>) (24 mart 2006),
- Yaman, 2001, ''Gediz Deltasında Kuluçkaya Yatan Kuş Türlerinin Tespiti ve Bazı Türlerin Biyolojileri Üzerine Araştırmalar.'' Konu başlığı ile yüksek lisans tezi.
- Yamane, T., 2001, ''Temel Örnekleme Yöntemleri'' Literatür Yayıncılık, 2001
- Yılmaz, A., 1998, Tübitak- Bilim ve Teknik, Kasım 1998
- Yücel, G., 2006, ''Türkiye Avcıları'' (<http://www.turkiyeavcileri.com/index.asp?syf=sayfa&link=1707014948&drm=0>)
- Bazı Web Siteleri:
- (<http://www.enchantedlearning.com/subjects/birds/>)
- (<http://www.kad.org.tr/gocegitim/egitimseti.htm>.)
- (www.Voanews.com)
- (<http://www.izmir-vho.org/vho/default.asp>)
- (<http://www.haberextra.com/haber/36818/t%C3%BCrkiyeyi/katleden/fabrikalar>) (18.04.2006)

